

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

Evidenčné číslo: 103002/I/2018/36066205957431044

TVORBA A POUŽITIE REZERV V ÚČTOVNÍCTVE
PODNIKATEĽOV NA ZÁKLADE ZÁSADY
OPATRNOSTI NA RIZIKÁ A STRATY

Diplomová práca

2018

Lukáš Homola, Bc.

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

TVORBA A POUŽITIE REZERV V ÚČTOVNÍCTVE
PODNIKATEĽOV NA ZÁKLADE ZÁSADY
OPATRNOTI NA RIZIKÁ A STRATY

Diplomová práca

Študijný program: Účtovníctvo a audítorstvo
Študijný odbor: Účtovníctvo
Školiace pracovisko: Katedra účtovníctva a audítorstva
Vedúci záverečnej práce: Alena Kordošová, Ing., PhD.

Bratislava 2018

Lukáš Homola, Bc.

Zadanie záverečnej práce.

Pod'akovanie

Ďakujem Ing. Alene Kordošovej, PhD. za venovaný čas a všetky vecné rady a tipy k problematike tvorby a zúčtovania rezerv v účtovníctve podnikateľov v Slovenskej republike, ktoré umožnili prehĺbenie myšlienok a ich vhodné prepojenie do uceleného celku. Moje pod'akovanie patrí rovnako Ing. Eve Matiaškovej, hlavnej účtovníčke v Slovenská produkčná, a. s. a MAC TV, s. r. o., za poskytnutie podkladov z účtovníctva potrebných pre spracovanie diplomovej práce a za oboznámenie s procesom tvorby a zúčtovania rezerv v analyzovaných spoločnostiach.

ABSTRAKT

HOMOLA, Lukáš: *Tvorba a použitie rezerv v účtovníctve podnikateľov na základe zásady opatrnosti na riziká a straty*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta hospodárskej informatiky; Katedra účtovníctva a audítorstva. Vedúci záverečnej práce: Ing. Alena Kordošová, PhD. – Bratislava: FHI EU, 2018, 69 s.

Cieľom diplomovej práce je identifikovanie aspektov, ktoré ovplyvňujú proces tvorby, použitia a zrušenia rezerv vo vybraných účtovných jednotkách účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva vrátane kritického zhodnotenia ich prístupu k účtovaniu a vykazovaniu rezerv. Práca je rozdelená do 3 kapitol. Obsahuje 5 ilustrácií, 17 tabuliek a 4 prílohy. Prvá kapitola je venovaná teoretickým východiskám a legislatívnej úprave rezerv v Slovenskej republike, poukázaniu na rôzne hľadiská členenia rezerv a spôsobu ich účtovania a prezentácie v účtovnej závierke. V druhej časti sú opísané ciele diplomovej práce, analyzované účtovné jednotky a metodika použitá pri skúmaní tvorby a zúčtovania rezerv v týchto účtovných jednotkách vrátane použitých metód ekonomického skúmania. Tretia kapitola je zameraná na analýzu spôsobu účtovania rezerv a ich prezentácie v účtovnej závierke vybraných spoločností a súčasne obsahuje vzájomné porovnanie a zhodnotenie významu rezerv v účtovníctve sledovaných spoločností. Zámerom aplikačnej časti diplomovej práce je posúdiť súlad účtovania a prezentácie rezerv v praxi s teoretickými východiskami a legislatívnou úpravou a následne pomenovať nezrovnalosti, ktorých sa dopustili sledované účtovné jednotky, a súčasne navrhnúť postup účtovania alebo prezentácie rezerv v účtovnej závierke, ktorý je v danej situácii vhodnejší a je v súlade s právnymi predpismi.

Kľúčové slová:

rezervy, záväzky, zásada opatrnosti, aktuálny princíp, médiá

ABSTRACT

HOMOLA, Lukáš: *The creation and provision usage in the business accounting on the basis of the precautionary principle for risks and charges.* – University of Economics in Bratislava. Faculty of Economic Informatics; Department of Accountancy and Auditing. Master of thesis: Ing. Alena Kordošová, PhD. – Bratislava, FEI EU, 69 pages.

The aim of diploma thesis is to identify the aspects that affect the creation and provisions usage in the selected accounting entities, which account in the double accounting system, including the critical evaluation of their approach to the accounting and the reporting of provisions. The thesis is divided into 3 chapters. It contains 5 illustrations, 17 tables and 4 attachments. The first chapter deals with theoretical basics and legislative regulation of provisions in Slovak republic, highlighting the various aspects of the division of provisions and way of accounting and presenting provisions in the financial statements. In the second section are described the aims of diploma thesis, analyzed accounting entities, methodology used in the investigation of the creation and provisions usage in that entities and used economic methods of investigation. The third chapter is focused on the analysis of the method of accounting of the provisions and their presentation in the financial statements in selected companies and also contains a comparison and an assessment of the importance of the provisions in accountancy of monitored companies. The purpose of the application part of the diploma thesis is to assess the regularity of the accounting and presentation of provisions in practice way with the theoretical bases and the legislative regulation and then to name the irregularities committed by the investigated entities and also to recommend the procedure of accounting or presentation of provisions in the financial statements, which is more suitable in that situation and in accordance with the law.

Kľúčové slová:

provisions, liabilities, precautionary principle, accrual principle, the media

Úvod	9
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	11
1.1 Charakteristika rezerv v účtovníctve podnikateľov v Slovenskej republike	11
1.1.1 Legislatívna úprava rezerv	12
1.1.2 Uplatnenie rezerv v účtovníctve podnikateľov a ich oceňovanie	13
1.2 Členenie rezerv	17
1.3 Účtovanie tvorby a zúčtovania rezerv	19
1.3.1 Rezerva na obstaranie majetku	20
1.3.2 Rezerva na náklady	21
1.3.3 Rezerva na bonusy, rabaty, skontá a na vrátenie kúpnej ceny pri reklamácii... ..	22
1.4 Prezentácia rezerv v účtovnej závierke podnikateľov v Slovenskej republike a ich overovanie.....	23
1.4.1 Vykazovanie rezerv v jednotlivých súčiastiach účtovnej závierky.....	23
1.4.2 Auditorské overovanie rezerv prezentovaných v účtovnej závierke	27
2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania	29
3 Výsledky práce a diskusia	32
3.1 Analýza účtovania rezerv v Slovenská produkčná, a. s.	32
3.1.1 Rezervy na vecné výhry a finančné výhry	33
3.1.2 Rezerva na mzdy za nevyčerpanú dovolenku vrátane poistného.....	35
3.1.3 Rezerva na súdne spory.....	38
3.1.4 Rezerva na audit a rezerva na zostavenie účtovnej závierky, daňového priznania a výročnej správy	39
3.1.5 Rezerva na nevyfakturované služby	41
3.1.6 Rezerva na odmeny a prémie	42
3.2 Prezentácia rezerv v účtovnej závierke Slovenská produkčná, a. s.	43
3.3 Analýza účtovania rezerv v MAC TV, s. r. o.	48
3.3.1 Rezerva na pokuty Rady pre vysielanie a retransmisiu	50
3.3.2 Rezerva na súdne spory.....	52
3.3.3 Rezerva na audit a rezerva na zostavenie účtovnej závierky, daňového priznania a výročnej správy	53
3.3.4 Rezerva na nevyfakturované služby	55
3.3.5 Rezerva na príspevok do Audiovizuálneho fondu	56

3.4	Prezentácia rezerv v účtovnej závierke MAC TV, s. r. o.	57
3.5	Vzájomné porovnanie a zhodnotenie účtovania a prezentácie rezerv v Slovenská produkčná, a. s. a MAC TV, s. r. o.	61
	Záver	64
	Zoznam použitej literatúry	66
	Prílohy	69

Zoznam ilustrácií a zoznam tabuliek

Ilustrácie

Obrázok 1.1 Členenie rezerv

Obrázok 1.2 Vybrané riadky súvahy s vykazovaním rezerv v mikro účtovnej jednotke

Obrázok 1.3 Vybrané riadky súvahy s vykazovaním rezerv v malej účtovnej jednotke, veľkej účtovnej jednotke a subjekte verejného záujmu

Obrázok 3.1 Vplyv reklasifikácie rezervy na súdne spory na súvahu

Obrázok 3.2 Vplyv zmeny účtovania nevyfakturovanej služby od SOZA na súvahu

Tabuľky

Tabuľka 1.1 Porovnanie definície záväzku a rezervy

Tabuľka 1.2 Účtovanie tvorby a zúčtovania rezervy na obstaranie majetku

Tabuľka 1.3 Účtovanie tvorby a zúčtovania rezervy na náklady

Tabuľka 1.4 Účtovanie tvorby a zúčtovania rezervy na bonusy, rabaty, skontá a vrátenie kúpnej ceny pri reklamácii

Tabuľka 1.5 Prezentácia rezerv v poznámkach účtovnej závierky

Tabuľka 3.1 Začiatkové stavy účtov rezerv v Slovenská produkčná, a. s. k 1. 1. 2016

Tabuľka 3.2 Tvorba rezervy na nevyčerpanú dovolenku za rok 2015

Tabuľka 3.3 Zúčtovanie rezervy na nevyčerpanú dovolenku za rok 2015

Tabuľka 3.4 Tvorba rezervy na nevyčerpanú dovolenku za rok 2016

Tabuľka 3.5 Zúčtovanie rezervy na súdne spory v roku 2016

Tabuľka 3.6 Použitie rezervy na odmeny a prémie za rok 2015

Tabuľka 3.7 Návrh prezentácie rezerv v poznámkach Slovenská produkčná, a. s. za rok 2016

Tabuľka 3.8 Začiatkové stavy účtov rezerv v MAC TV, s. r. o. k 1. 1. 2016

Tabuľka 3.9 Zúčtovanie rezervy na pokuty RpVaR v roku 2016

Tabuľka 3.10 Zúčtovanie rezervy na audit a na zostavenie dokumentov za rok 2015

Tabuľka 3.11 Použitie rezervy na príspevok do Audiovizuálneho fondu za rok 2015

Tabuľka 3.12 Návrh prezentácie rezerv v poznámkach MAC TV, s. r. o. za rok 2016

Úvod

Rezervy sú významnou súčasťou financovania účtovnej jednotky, ktorá umožňuje podnikateľovi sa vopred pripraviť na existujúcu povinnosť voči inému subjektu, ktorej úhrada alebo vyrovnanie iným spôsobom nastane až v budúcich účtovných obdobiach, a túto skutočnosť včas zohľadniť v účtovníctve. Účtovaním rezerv podnikateľ uplatňuje v účtovníctve zásadu opatrnosti, čím sa snaží včas identifikovať možné riziká a straty, ktoré by mohli mať negatívny dopad na finančnú situáciu účtovnej jednotky a viesť k úbytku ekonomických úžitkov.

Cieľom diplomovej práce je identifikovanie aspektov, ktoré ovplyvňujú proces tvorby, použitia a zrušenia rezerv vo vybraných účtovných jednotkách účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva vrátane kritického zhodnotenia ich prístupu k účtovaniu a vykazovaniu rezerv.

Úvodná časť diplomovej práce je venovaná charakteristike rezerv v účtovníctve podnikateľov a vymedzeniu legislatívy upravujúcej v podmienkach Slovenskej republiky tvorbu a zúčtovanie rezerv, ako aj ich následnú prezentáciu v účtovnej závierke. Súčasťou úvodnej kapitoly práce je identifikovanie jednotlivých druhov rezerv, o ktorých môžu podnikatelia účtovať vo svojom účtovníctve, spôsobe ich oceňovania vrátane identifikácie rezerv ako objektu audítorského overovania.

V nasledujúcej časti diplomovej práce sú zadefinované najvýznamnejšie ciele práce, metodika získavania informácií o problematike tvorby a zúčtovania rezerv a charakteristika objektov skúmania, ktorými sú spoločnosti Slovenská produkčná, a. s. a MAC TV, s. r. o. Súčasťou druhej kapitoly diplomovej práce je zároveň pomenovanie základných postupov a metód uplatnených pri vypracovaní aplikačnej časti práce a pri analýze procesu tvorby a zúčtovania rezerv v skúmaných spoločnostiach a v nadväzujúcej prezentácii rezerv v účtovnej závierke.

Tretia časť diplomovej práce obsahuje analýzu a zhodnotenie účtovania rezerv v spoločnostiach Slovenská produkčná, a. s. a MAC TV, s. r. o. ako aj následné vykazovanie rezerv v účtovnej závierke. Okrem tradičných druhov rezerv, ako je napr. rezerva na nevyčerpané dovolenky alebo rezerva na audit, účtujú spoločnosti aj o rezervách príznačných iba pre subjekty mediálneho priestoru, napr. rezerva na pokuty udelené Radou pre vysielanie a retransmisiu alebo rezerva na príspevok do Audiovizuálneho fondu.

Súčasťou aplikačnej časti diplomovej práce je identifikácia faktorov, ktoré podľa úsudku spoločností zakladali dôvod na účtovanie o tvorbe rezerv alebo ich zúčtovaní, zhodnotenie či bol postup účtovných jednotiek v daných prípadoch v súlade legislatívou upravujúcou účtovníctvo a pomenovanie nedostatkov alebo nesprávností pri účtovaní a vykazovaní rezerv v sledovanom období. V tretej časti práce sa súčasne poukazuje na paralely v účtovaní a vykazovaní rezerv u oboch spoločností a sú identifikované situácie, kedy podnikateľské aktivity jednej spoločnosti majú dopad na účtovanie rezerv v druhej spoločnosti.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Podnikanie ako cieľavedomá činnosť zameraná na dosahovanie zisku so sebou prináša povinnosti, ako aj možnosť vzniku rizík a strát. Zodpovedný podnikateľ je schopný tieto situácie včas identifikovať a spoľahlivo určiť alebo aspoň odhadnúť objem ekonomických zdrojov potrebných na ich vysporiadanie. Zachytenie existujúcich povinností s istou dávkou neurčitosti v účtovníctve je označované ako tvorba rezerv. Postup tvorby rezerv možno zhrnúť nasledovne:

- „informácie o existujúcich povinnostiach,
- ocenenie týchto povinností,
- účtovanie,
- vplyv na daň z príjmov,
- vykazovanie a informácie do poznámok“¹.

1.1 Charakteristika rezerv v účtovníctve podnikateľov v Slovenskej republike

Rezervy definuje východiskový právny predpis pre oblasť účtovníctva v Slovenskej republike – zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, a to v § 26 ods. 5 ako „záväzky s neistým časovým vymedzením alebo výškou“. V účtovníctve podnikateľov slúžia rezervy na účtovné zaznamenanie povinností, ktorých splatnosť alebo iný pôsob vysporiadania nie je istý alebo je neistá výška zníženia ekonomických úžitkov účtovnej jednotky.

Účtovanie tvorby rezerv súvisí najmä s uplatňovaním zásady opatrnosti, kedy spoločnosť „v účtovnej závierke zohľadní všetky možné očakávané riziká a straty v prípade majetku a záväzkov“², ktorých neuvedenie by mohlo mať významný vplyv na rozhodnutia prijaté používateľmi informácií z účtovníctva. Účtovaním rezerv zároveň účtovná jednotka uplatňuje akruálny princíp. Rezervy v účtovníctve podnikateľov možno chápať ako formu

¹ CHUCHÚTOVÁ, Katarína. Rezervy. [online]. Bratislava : EPRAVO Group, 21. 8. 2013, [cit. 2017-11-21]. Dostupné na: <https://www.epravo.sk/top/clanky/rezervy-639.html>

² KOLLÁROVÁ, Zuzana. Opatrná firma tvorí rezervy. A takto optimalizuje daň. [online]. Bratislava : News and Media Holding, 4. 2. 2014, [cit. 2017-11-22]. ISSN 1336-2674. Dostupné na: <https://www.etrend.sk/podnikanie/opatrna-firma-tvori-rezervy-a-takto-optimalizuje-dan.html>

časovo rozlíšených záväzkov (*angl. accrued liabilities*), ktoré „svoju existenciu odvodzujú od akruálnej bázy účtovníctva, ktorá dovoľuje, aby už bežné obdobie prispelo svojim dielom na výdavky, ktoré sa uskutočnia v budúcnosti, a to preto, že budúce výdavky s bežným obdobím (úplne alebo sčasti) vecne súvisia“³. Bežné účtovné obdobie prispieva na úhradu budúcich výdavkov tým, že alikvotnú časť výdavkov zahrnie do nákladov bežného roka.

1.1.1 Legislatívna úprava rezerv

Základné právne normy upravujúce tvorbu a použitie rezerv v podmienkach SR sú:

- zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“) – definuje rezervy a stanovuje účtovnej jednotke povinnosť tvoriť rezervy;
- opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 23054/2002-92 zo 16. decembra 2002, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v znení neskorších predpisov (ďalej len „postupy účtovania pre podnikateľov“) – obsahuje ustanovenia charakterizujúce rezervy v účtovníctve podnikateľov, možné druhy vytvorených rezerv a spôsob účtovania ich tvorby, použitia a zrušenia.

Rozsah prezentovaných informácií o rezervách v jednotlivých súčiastiach účtovnej závierky vymedzujú príslušné opatrenia o účtovnej závierke podľa veľkostnej skupiny účtovnej jednotky, a to:

- opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. MF/15464/2013-74 z 11. decembra 2013, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre mikro účtovné jednotky v znení neskorších predpisov (ďalej len „opatrenie o účtovnej závierke mikro účtovnej jednotky“);
- opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. MF/23378/2014-74 z 3. decembra 2014, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o individuálnej účtovnej závierke a

³ KOVANICOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví : Světový koncept IFRS/IAS*. 5. vyd. Praha : Bova Polygon, 2005. s. 325. ISBN 80-7273-129-7.

rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre malé účtovné jednotky v znení neskorších predpisov (ďalej len „opatrenie o účtovnej závierke malej účtovnej jednotky“);

- opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. MF/23377/2014-74 z 3. decembra 2014, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o individuálnej účtovnej závierke a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre veľké účtovné jednotky a subjekty verejného záujmu v znení neskorších predpisov (ďalej len „opatrenie o účtovnej závierke veľkej účtovnej jednotky a subjektu verejného záujmu“).

Popri účtovných predpisoch zohľadňuje účtovná jednotka pri účtovaní o rezervách aj ďalšie právne predpisy, ktoré majú dopad na rezervy v účtovníctve podnikateľa, napr.:

- zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon o dani z príjmov“) – vymedzuje daňovú uznateľnosť rezerv vytvorených v účtovníctve.
- iné osobitné predpisy, ako napr. zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „obchodný zákonník“), zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákonník práce“) a iné.

1.1.2 Uplatnenie rezerv v účtovníctve podnikateľov a ich oceňovanie

„Rezervy sú druh záväzku, ich osobitosťou však je, že nespĺňajú definíciu záväzku úplne“⁴, t. j. vo všetkých parametroch. V súlade s § 19 postupov účtovania pre podnikateľov možno vymedziť hlavné znaky rezerv nasledovne:

- tvorba rezerv zohľadňuje zásadu opatrnosti;
- rezervy identifikujú existujúce povinnosti vo vzťahu k očakávaným rizikám a stratám;
- sú záväzkom, ktorého výška, časové vymedzenie alebo oboje súčasne je neisté;
- spravidla sa oceňujú odhadom;
- nemajú aktívny zostatok;
- zostatky sú prevádzané do nasledujúceho účtovného obdobia;
- sú súčasťou dokladovej inventúry;
- tvorbu a použitie rezerv upravujú vnútorné predpisy účtovnej jednotky.

⁴ SKLENKA, Miloš a kol. *Účtovníctvo podnikateľských subjektov II*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2016. s. 98. ISBN 978-80-8168-489-0.

V zmysle § 2 ods. 4 zákona o účtovníctve je záväzok existujúca povinnosť (dlh) účtovnej jednotky, ktorá je výsledkom minulých udalostí, dá sa spoľahlivo oceniť a v budúcnosti pravdepodobne zníži ekonomické úžitky. Už z legislatívnej definície záväzku a rezervy je zrejmý hlavný rozdiel – spoľahlivosť ocenenia a časového vymedzenia. Porovnanie zákonnej definície záväzku a rezervy je zhrnuté v tabuľke 1.1.

Tabuľka 1.1 Porovnanie definície záväzku a rezervy

<i>Charakteristické znaky záväzku:</i>	<i>Rezerva:</i>
existujúca povinnosť účtovnej jednotky	spĺňa
povinnosť vznikla z minulých udalostí	spĺňa
je pravdepodobné, že v budúcnosti zníži ekonomické úžitky účtovnej jednotky	spĺňa
dá sa spoľahlivo oceniť podľa § 24 až 28 zákona o účtovníctve	<i>môže a nemusí spĺňať</i>
vykazuje sa v účtovnej závierke v súvahe (sústava podvojného účtovníctva)	spĺňa

Zdroj: KOLEKTÍV AUTOROV. *Vybrané kapitoly z účtovníctva podnikateľských subjektov II*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2012. s. 34. ISBN 978-80-225-3528-1.

V súlade s § 19 ods. 7 postupov účtovania pre podnikateľov možno tvoriť v účtovníctve podnikateľov rezervy na:

- a) náklady súvisiace s odstránením znečistenia životného prostredia;
- b) reklamácie a záručné opravy;
- c) odstránenie odpadov a obalov;
- d) rekultiváciu pozemkov;
- e) demoláciu budov;
- f) odstupné;
- g) nevyčerpané dovolenky, vrátane sociálneho poistenia;
- h) odmeny členom dozornej rady a iných orgánov spoločnosti,
- i) nevyfakturované dodávky a služby;
- j) členské príspevky do zväzov, spolkov, komôr a podobne, ktoré sa týkajú vykazovaného účtovného obdobia;

- k) bonusy, skontá, rabaty a podobne, ktoré sa týkajú výrobkov, tovaru a služieb predaných pred ukončením vykazovaného účtovného obdobia;
- l) náklady na zostavenie, overenie, zverejnenie účtovnej závierky a výročnej správy týkajúcej sa vykazovaného účtovného obdobia;
- m) náklady na zostavenie daňového priznania za vykazované účtovné obdobie,
- n) pokuty a penále;
- o) finančné povinnosti vyplývajúce z ručenia a záruk;
- p) povinnosť spätného odkúpenia obalov;
- q) prebiehajúce a hroziace súdne spory;
- r) vyplácanie prémie a odmien,
- s) vyplácanie odchodného, vyplácanie plnení pre zamestnancov pri životných jubileách alebo pracovných jubileách a iných plnení pre zamestnancov (zamestnanecké požitky);
- t) provízie obchodným zástupcom;
- u) na stratové zmluvy a nevýhodné zmluvy, ktorými sú zmluvy, pri ktorých náklady nevyhnutné na splnenie zmluvných povinností prevyšujú ekonomický úžitok, ktorý sa zo zmluvy očakáva;
- v) náklady na uvedenie prenajatého majetku do predchádzajúceho stavu;
- w) vypustené emisie do ovzdušia;
- x) a iné riziká a straty súvisiace s činnosťou účtovnej jednotky.

V účtovníctve podnikateľov je najvyužívanejšia rezerva na nevyčerpané dovolenky zamestnancov vrátane poistného plateného zamestnávateľom. „Rezerva sa tvorí ak zamestnanec nevyčerpal svoju riadnu dovolenku za kalendárny rok do konca tohto roka“⁵. V zmysle § 13 ods. 2 zákonníka práce má zamestnanec právo vyčerpať nevyčerpanú dovolenku najneskôr do 12 mesiacov po skončení kalendárneho roka, kedy mu tento nárok vznikol. Pre účtovnú jednotku ide o náklad vzťahujúci sa na bežné účtovné obdobie, v ktorom zamestnancovi vznikol nárok na dovolenku, hoci skutočné čerpanie a výplata náhrady mzdy nastane až v nasledujúcom účtovnom období.

Účtovná jednotka, ktorej vznikne povinnosť overenia účtovnej závierky externým audítorom (štátutárny audit) tvorí rezervu na overenie účtovnej závierky audítorom. Náklady

⁵ GÁŠPÁROVÁ, Eva. Povinnosti zamestnávateľa v oblasti mzdového účtovníctva pri uzatváraní roku 2016 a prechode na rok 2017. In: *Personálny a mzdový poradca podnikateľa*. Žilina : Poradca podnikateľa, 2017, č. 2. s. 13. ISSN 1335-1508.

súvisiace s auditom účtovnej závierky sú následkom podnikateľskej činnosti účtovnej jednotky počas bežného účtovného obdobia, v dôsledku ktorej má povinnosť byť auditovaná. Účtovná jednotka preto zohľadní náklady na overenie účtovnej závierky už v bežnom účtovnom období, a to práve prostredníctvom tvorby rezervy.

Tvorba tzv. *sankčných rezerv*, napr. rezerva na pokuty a penále alebo rezerva na súdne spory, slúži na zohľadnenie očakávaných finančných postihov v dôsledku činnosti účtovnej jednotky v bežnom účtovnom období, ktoré k súvahovému dňu nemožno klasifikovať ako záväzok. Hlavným postulátom je uplatňovanie zásady opatrnosti a neprenášanie strát do ďalších účtovných období. Tvorba rezervy na pokuty a penále spravidla súvisí s nedodržaním zmluvných podmienok alebo udelením sankcií orgánom vykonávajúcim dohľad nad odvetvím, v ktorom spoločnosť podniká, napr. *Rada pre vysielanie a retransmisiu* v oblasti rozhlasového a televízneho vysielania. Rezerva na súdne spory reflektuje výšku očakávaných finančných sankcií a trovov zo súdnych konaní.

V súlade s § 12 ods. 2 písm. b) zákona o účtovníctve má účtovná jednotka povinnosť minimálne raz mesačne vyčíslieť súhrnné obraty syntetických účtov a analytických účtov, a preto účtovná jednotka účtuje o tvorbe a zúčtovaní rezerv priebežne počas účtovného obdobia, minimálne na mesačnej báze. V nadväznosti na § 26 ods. 3 zákona o účtovníctve je taktiež účtovná jednotka povinná ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka (súvahový deň) prehodnotiť všetky skutočnosti, ktoré môžu byť dôvodom na účtovanie tvorby rezerv a takéto rezervy vytvoriť. „Rezerva by mala byť stanovená najlepším možným odhadom výdavkov, ktoré sú k súvahovému dňu potrebné na vysporiadanie záväzkov.“⁶ Možno uplatniť individuálne ocenenie alebo paušálne ocenenie.

Individuálne ocenenie rezerv predstavuje osobitné posúdenie existujúcich povinností účtovnej jednotky vo vzťahu k minulým udalostiam a stanovenie výšky ocenenia pre každú rezervu samostatne. Napr. rezerva na odmeny zamestnancov, ktorá sa odvíja od individuálne priznaných odmien a prémie každého zamestnanca.

Pri paušálnom ocenení rezerv účtovná jednotka odhadne výšku rezervy súhrnne, t. j. pre väčšiu skupinu navzájom súvisiacich hospodárskych operácií. Príkladom je rezerva na príspevok do *Audiovizuálneho fondu* tvorená v súlade so zákonom č. 516/2008 Z. z. o

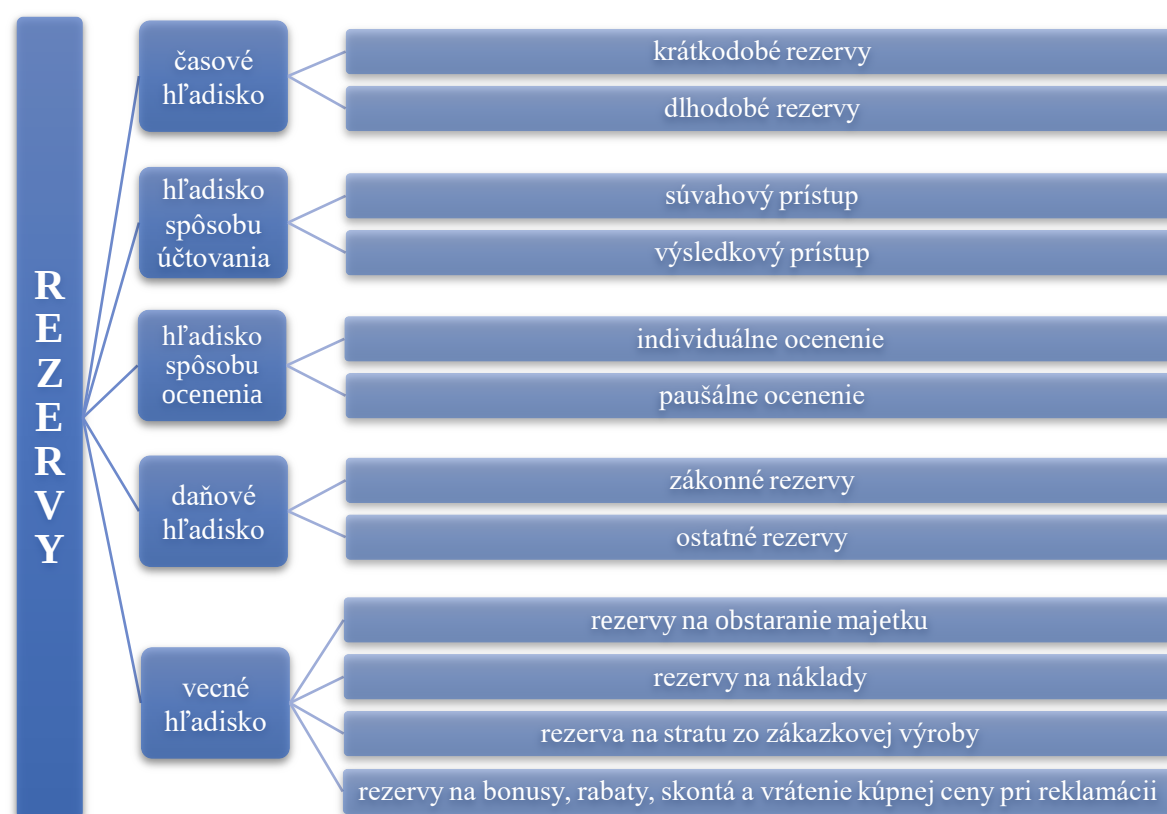
⁶ HADRABOVÁ, Dagmar. REZERVY – 2. časť. [online]. Praha : Fučík & partneři, 9. 11. 2015, [cit. 2017-11-26]. Dostupné na: <http://www.fucik.cz/publikace/rezervy-2-cast/>

Audiovizuálnom fonde v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o Audiovizuálnom fonde“), ktorá je vytváraná vo výške určeného percenta z úhrnu zodpovedajúcich výnosov.

1.2 Členenie rezerv

Rezervy v účtovníctve podnikateľov možno hodnotiť a posudzovať z rôznych hľadísk. Najtradičnejšie spôsoby členenia rezerv sú zachytené v nasledujúcom obrázku 1.1.

Obrázok 1.1 Členenie rezerv

Zdroj: Vlastné spracovanie

Z časového hľadiska sa krátkodobými rezervami rozumejú rezervy, u ktorých „doba splatnosti záväzku je kratšia alebo sa rovná jednému roku“⁷. Je preto opodstatnené predpokladať, že najneskôr v nasledujúcom účtovnom období vzniknú podnikateľovi výdavky v súvislosti s úhradou existujúcej povinnosti. Príkladmi sú najmä rezerva na

⁷ KOLEKTÍV AUTOROV. *Vybrané kapitoly z účtovníctva podnikateľských subjektov II*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2012. s. 29. ISBN 978-80-225-3528-1.

nevyčerpané dovolenky zamestnancov vrátane nákladov na prislúchajúce poistné; rezerva na overenie účtovnej závierky audítorom či rezerva na nevyfakturovanú dodávku materiálu.

Pri dlhodobých rezervách naopak predpokladaná doba splatnosti alebo iného vyrovnania existujúcej povinnosti účtovnej jednotky presahuje jeden rok. Napríklad tvorba rezervy na záručné opravy, ktorá vyplýva z povinnosti dodávateľa poskytnúť odberateľovi záruku na funkčnosť predaného produktu a počas tejto doby vykonať záručné opravy na vlastné náklady v prípade vzniku poruchy alebo iného nedostatku nezavinenej zákazníkom; rezerva na rekultiváciu skládok odpadov či rezerva na prebiehajúce súdne spory.

Účtovanie rezerv môže, ale aj nemusí ovplyvniť výsledok hospodárenia účtovnej jednotky. Súvahový prístup účtovania tvorby rezerv spočíva v zaúčtovaní nepôsobiacich účtovných prípadov, t. j. účtovných prípadov neovplyvňujúcich výsledok hospodárenia, a teda bez vplyvu na náklady alebo výnosy, napr. rezerva na obstaranie majetku.

Tvorba rezerv účtovaná výsledkovým prístupom predstavuje pôsobiace účtovné prípady, t. j. s vplyvom na výsledok hospodárenia, napr. rezerva na pokuty a penále.

Podnikateľ môže pri oceňovaní rezerv uplatniť individuálne ocenenie alebo paušálne ocenenie, ktoré už bolo bližšie charakterizované.

Z daňového hľadiska možno rezervy rozdeliť na zákonné rezervy a ostatné rezervy. Zákonné rezervy sú taxatívne vymedzené v § 20 zákona o dani z príjmov a sú uznané za daňový výdavok (náklad) v čase ich tvorby. „Daňovým výdavkom je podľa § 20 zákona o dani z príjmov uznaná tvorba rezerv účtovaná ako náklad v účtovníctve na:

- nevyčerpané dovolenky vrátane poistného a príspevkov, ktoré je povinný platiť zamestnávateľ za zamestnanca;
- mzdu pri uplatňovaní konta pracovného času vrátane poistného a príspevkov, ktoré je povinný platiť zamestnávateľ za zamestnanca;
- lesnú pestovnú činnosť vykonávanú podľa osobitného predpisu (podľa zákona o lesoch);
- likvidáciu hlavných banských diel, lomov a odpadov pri banskej činnosti;
- uzavretie, rekultiváciu a monitorovanie skládok po ich uzavretí;

- nakladanie s odovzdaným elektroodpadom z domácností⁸.

V zmysle § 20 ods. 9 písm. f) zákona o dani z príjmov je zákonnou rezervou aj účelová finančná rezerva podľa zákona č. 514/2008 Z. z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu v znení neskorších predpisov.

Ostatné rezervy sú všetky ďalšie rezervy v účtovníctve podnikateľov, ktoré nie sú podľa § 20 zákona o dani z príjmov považované za zákonné rezervy, ale účtovná jednotka pristúpila k ich tvorbe z dôvodu zachovania verného a pravdivého obrazu vedenia účtovníctva. Ostatné rezervy nevstupujú do základu dane z príjmov v čase ich tvorby. Niektoré ostatné rezervy sú však uznané za daňový výdavok v čase ich použitia, napr. rezerva na odstupné.

Rezervy sa z vecného hľadiska členia podľa účelu ich tvorby. Členenie vychádza z ustanovení § 19 postupov účtovania, ktorý vymedzuje rezervu na obstaranie majetku; rezervu na náklady; rezervu na stratu zo zákazkovej výroby a rezervu na bonusy, rabaty, skontá a na vrátenie kúpnej ceny pri reklamácii. Jednotlivé druhy rezerv a ich účtovanie sú bližšie charakterizované v časti *1.3 Účtovanie tvorby a zúčtovania rezerv*.

1.3 Účtovanie tvorby a zúčtovania rezerv

Účtovná jednotka účtuje o tvorbe rezervy, ak jej v priebehu účtovného obdobia vznikne povinnosť, u ktorej však identifikuje neurčitosť v čase vysporiadania alebo vo výške záväzku. V závislosti od charakteru konkrétnej rezervy sa účtuje tvorba počas účtovného obdobia, napr. rezerva na súdny spor tvorená v čase podania súdnej žaloby, alebo ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, napr. rezerva na nevyčerpané dovolenky zamestnancov. Následné zúčtovanie rezerv sa posudzuje a účtuje vo vecnej a časovej súvislosti s účelom tvorby rezervy, prinajmenšom na mesačnej báze.

Rámcová účtová osnova pre podnikateľov obsahuje 3 účty určené na účtovanie rezerv, a to:

- 323 – *Krátkodobé rezervy* – je určený na zaúčtovanie rezerv s predpokladanou dobou vysporiadania do jedného roka, napr. rezerva na overenie účtovnej závierky audítorom;

⁸ BAŠTINCOVÁ, Alena. *Účtovníctvo a dane právnických osôb*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2016. s. 134. ISBN 978-80-8168-398-5.

- 451 – *Zákonné rezervy* – identifikujú sa tu dlhodobé rezervy s predpokladanou dobou vysporiadania dlhšou ako jeden rok, ktoré sú zákonom o dani z príjmov uznané ako daňový výdavok v roku ich tvorby, napr. rezerva na likvidáciu skládok po ich uzavretí;
- 459 – *Ostatné rezervy* – umožňuje zaúčtovať ostatné dlhodobé rezervy podľa potrieb účtovnej jednotky, napr. rezerva na záručné opravy.

Tvorba rezervy sa zaúčtuje v prospech vecne príslušného účtu rezerv. Zúčtovanie rezerv, či už v dôsledku použitia rezervy alebo zrušenia nepotrebných častí, sa účtuje na ťarchu vecne príslušného účtu rezerv.

Predpokladom správneho účtovania rezerv sú podrobne vypracované vnútorné predpisy pre oblasť tvorby, použitia a zrušenia rezerv. Vnútorné predpisy sú písomné účtovné záznamy, ktorými účtovná jednotka špecifikuje použité účtovné zásady a účtovné metódy najmä v tých oblastiach účtovníctva, v ktorých má možnosť voľby. Účelom vnútorného predpisu pre oblasť rezerv je „rámcovo upraviť tvorbu a používanie rezerv a ďalej postupy pri ich účtovaní, vykazovaní a oceňovaní“⁹. Vnútorný predpis by mal vymedziť jednotlivé druhy rezerv, o ktorých účtovná jednotka účtuje v súvislosti so svojou činnosťou, účtovanie na príslušných analytických účtoch rezerv a metodiku určenia ocenenia (odhadu) rezerv na báze príslušných podkladov.

1.3.1 *Rezerva na obstaranie majetku*

Rezervu na obstaranie majetku vytvára účtovná jednotka v období, v ktorom započala proces obstarania dlhodobého majetku alebo krátkodobého majetku, avšak do konca účtovného obdobia nemá k dispozícii doklady potrebné na zaúčtovanie obstarania, napr. došlú faktúru. Účtovná jednotka vytvorí rezervu na ťarchu vecne príslušného účtu obstarania majetku so súčasným zápisom v prospech vecne príslušného účtu rezerv.

K zaúčtovaniu použitia rezervy na obstaranie majetku dochádza v momente prijatia všetkých dokladov potrebných na zaúčtovanie obstarania (napr. došlá faktúra), a to na ťarchu vecne príslušného účtu rezerv a súčasne v prospech vecne príslušného účtu záväzkov, napr. v prospech účtu 321 – Dodávateľia. V prípade, že je skutočná obstarávacia cena vyššia

⁹ SAPARA, Ján. *Povinné vnútropodnikové smernice v oblasti účtovníctva a daní*. Žilina : SAPEX-TAX-AUDIT, 2005. s. 46. ISBN 80-969283-1-7.

než výška vytvorenej rezervy, navýši sa ocenenie majetku tak, aby zodpovedalo skutočnej obstarávacej cene.

Účtovná jednotka zaúčtuje zrušenie nepotrebnéj (časti) rezervy, napr. ak je skutočný záväzok nižší ako vytvorená rezerva, opačným zápisom ako bola účtovaná jej tvorba.

Tabuľka 1.2 Účtovanie tvorby a zúčtovania rezervy na obstaranie majetku

Účtovný prípad	Má dať	Dal
Tvorba rezervy na obstaranie majetku	04x, 11x, 124, 13x, 501, 504	323, 459
Použitie rezervy na obstaranie majetku	323, 459	321, 325, 479
Zrušenie rezervy na obstaranie majetku	323, 459	04x, 11x, 124, 13x, 501, 504
Zvýšenie obstarávacej ceny majetku, z dôvodu vyššieho skutočného záväzku	04x, 11x, 124, 13x, 501, 504	321, 325, 479

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa SKLENKA, Miloš a kol. *Účtovníctvo podnikateľských subjektov II*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016. s. 109-110. ISBN 978-80-8168-4890.

1.3.2 Rezerva na náklady

Jedným z významov rezerv je „zaúčtovanie nákladov do obdobia kam patria, t. j. kedy nastane príčina pre neskorší výdavok, nie teda do obdobia, kedy nastane samotný výdavok“¹⁰. V súlade s § 19 ods. 8 sa tvorba rezervy na náklady účtuje na ťarchu vecne príslušného účtu nákladov so súvzťažným zápisom v prospech príslušného účtu rezerv. Ak účtovná jednotka tvorí rezervu na viacero nákladov súčasne alebo nemá pre príslušný náklad vytvorený účet v účtovom rozvrhu, tak zaúčtuje tvorbu na ťarchu účtu 548 – Ostatné náklady na hospodársku činnosť, resp. účtu 568 – Ostatné finančné náklady. Osobitným prípadom rezervy na náklady je rezerva na stratu zo zákazkovej výroby. Tvorba rezervy na stratu zo zákazkovej výroby, prípadne jej navyšovanie v priebehu realizácie zákazky, je účtovaná na ťarchu účtu 548 – *Ostatné náklady na hospodársku činnosť* so súvzťažným zápisom v prospech účtu 316 – *Čistá hodnota zákazky*.

¹⁰ PELÁK, Jiří. *Účetnictví v příkladech : repetitorium k základům účetnictví*. Praha : Oeconomica, 2007. s. 153. ISBN 978-80-245-1190-0.

Použitie rezervy sa účtovne zobrazí znížením vytvorenej rezervy na ťarchu príslušného účtu rezerv a súčasne zvýšením externého záväzku v prospech vecne príslušného účtu záväzkov. V prípade, že sú skutočné náklady rôzne od výšky pôvodne zaúčtovanej rezervy, upraví účtovná jednotka ocenenie nákladov tak, aby zodpovedalo výške skutočne vzniknutého záväzku.

Účtovná jednotka zaúčtuje zrušenie nepotrebných rezerv na náklady, prípadne jej časti (napr. ak je skutočný záväzok nižší ako vytvorená rezerva), opačným zápisom ako bola účtovaná jej tvorba.

Tabuľka 1.3 Účtovanie tvorby a zúčtovania rezervy na náklady

Účtovný prípad	Má dať	Dal
Tvorba rezervy na náklady	5xx	323, 451, 459
Použitie rezervy na náklady	323, 451, 459	účet záväzku
Zrušenie nepotrebných rezerv na náklady	323, 451, 459	5xx
Tvorba rezervy na stratu zo zákazkovej výroby	548	316
Zrušenie rezervy na stratu zo zákazkovej rezervy	316	548

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa § 19 postupov účtovania pre podnikateľov.

1.3.3 Rezerva na bonusy, rabaty, skontá a na vrátenie kúpnej ceny pri reklamácii

Ide o špecifickú skupinu rezerv, ktorej tvorba je účtovaná na ťarchu vecne príslušného účtu výnosov z predaja a so súčasným zápisom v prospech vecne príslušného účtu rezerv. O týchto rezervách účtujú podnikatelia, ktorí poskytujú svojim odberateľom množstevné zľavy, zľavy za skorú úhradu, vernostnú zľavu alebo iné zníženia predajnej ceny tovaru a služieb, a to v rozsahu objemu predaných tovarov a služieb v príslušnom účtovnom období a podľa podmienok (nároku na zľavu) vyplývajúcich z uzatvorených dodávateľsko-odberateľských zmlúv.

Použitie rezervy zaúčtuje účtovná jednotka na ťarchu vecne príslušného účtu rezerv ako zníženie povinnosti z titulu rezervy a zároveň zaúčtuje v prospech účtu 325 – *Ostatné záväzky* svoj záväzok vrátenia časti vyinkasovaných peňažných prostriedkov odberateľovi.

Použitie rezervy pred inkasom je účtované v prospech účtu 311 – Odberatelia ako zníženie pohľadávky.

Účtovná jednotka zaúčtuje zrušenie nepotrebných rezervy alebo jej časti opačným zápisom ako bola účtovaná jej tvorba.

Tabuľka 1.4 Účtovanie tvorby a zúčtovania rezervy na bonusy, rabaty, skontá a vrátenie kúpnej ceny pri reklamácii

Účtovný prípad	Má dať	Dal
Tvorba rezervy na bonusy, rabaty, skontá a na vrátenie kúpnej ceny pri reklamácii	60x	323
Použitie rezervy na bonusy, rabaty, skontá a na vrátenie kúpnej ceny pri reklamácii	323	311, 325
Zrušenie nepotrebných rezervy na bonusy, rabaty, skontá a na vrátenie kúpnej ceny pri reklamácii	323	60x

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa SKLENKA, Miloš a kol. *Účtovníctvo podnikateľských subjektov II*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2016. s. 126. ISBN 978-80-8168-489-0.

1.4 Prezentácia rezerv v účtovnej závierke podnikateľov v Slovenskej republike a ich overovanie

Oblasť tvorby a zúčtovania rezerv je problematika zahŕňajúca dôsledné skúmanie dôvodov vzniku záväzkov s neistým časovým vymedzením alebo výškou, hodnotenia výšky očakávaných výdavkov potrebných na vysporiadanie týchto záväzkov ako aj spôsobu vhodného účtovania a prezentovania informácií v účtovnej závierke pre potreby prijímania rozhodnutí používateľmi informácií z účtovníctva.

Účtovná jednotka zohľadňuje v účtovníctve, v súlade so zásadou opatrnosti, isté ako aj očakávané povinnosti (záväzky), aby účtovná závierka poskytovala verný a pravdivý obraz o finančnom zdraví podniku, ako aj o rizikách spojených s očakávaným budúcim vývojom finančnej situácie a ekonomickej výkonnosti podniku.

1.4.1 Vykazovanie rezerv v jednotlivých súčiastiach účtovnej závierky

Informácie o tvorbe, použití či rozpustení nepotrebných rezerv sú predmetom vykazovania vo všetkých súčiastiach účtovnej závierky – v súvahe, výkaze ziskov a strát

a poznámkach. Rozsah prezentovaných informácií závisí od veľkosti účtovnej jednotky a súvisiaceho opatrenia o účtovnej závierke. „Jednotlivé opatrenia o účtovných závierkach rešpektujú jednu zo základných požiadaviek smernice o účtovných závierkach *najskôr myslieť na malých*“¹¹, t. j. sú stanovené minimálne požiadavky na zverejnené údaje pre mikro účtovné jednotky a s narastajúcou veľkosťou účtovnej jednotky sa požiadavky rozširujú.

Rezervy sú špecifická forma záväzku účtovnej jednotky prezentovaná na strane pasív súvahy. V súvahe sú prezentované konečné zostatky rezerv v celých eurách ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka a za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie.

V súvahe účtovnej závierky sú rezervy vykazované podľa zostatkovej doby ich vysporiadania zistenej ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka. Rezervy s dobou vysporiadania do jedného roka sa vykazujú ako krátkodobé rezervy a rezervy s dobou vysporiadania nad jeden rok sa vykazujú ako dlhodobé rezervy. Ďalej sú členené podľa daňovej uznateľnosti rezerv (daňové hľadisko) na zákonné rezervy a ostatné rezervy.

V súvahe mikro účtovnej jednotky (označenie Súvaha Úč MÚJ 1 - 01) sa existujúce stavy rezerv rozlišujú iba z časového hľadiska na krátkodobé rezervy a dlhodobé rezervy, pozri obrázok 1.2.

Obrázok 1.2 Vybrané riadky súvahy s vykazovaním rezerv v mikro účtovnej jednotke

UZMUJv14_3 Súvaha Úč MÚJ 1 - 01		DIČ	IČO	
Ozna- čenie a	STRANA PASÍV b	Číslo riadku c	Bežné účtovné obdobie 3	Bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie 4
B.II.	Dlhodobé rezervy (451A, 459A, 45XA)	36		
B.V.	Krátkodobé rezervy (323, 32XA, 451A, 459A, 45XA)	43		

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa opatrenia o účtovnej závierke mikro účtovnej jednotky.

V prípade ostatných účtovných jednotiek (malá účtovná jednotka, veľká účtovná jednotka, resp. subjekt verejného záujmu) sú konečné zostatky rezerv k súvahovému dňu prezentované vo výkaze súvahy (označenie Súvaha Úč POD 1 - 01) tak z časového hľadiska ako aj z daňového hľadiska, pozri obrázok 1.3.

¹¹ ŠLOSÁROVÁ, Anna. *Analýza účtovnej závierky : doplňujúci učebný text*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2016. s. 101. ISBN 978-80-225-4222-7.

Obrázok 1.3 Vybrané riadky súvahy s vykazovaním rezerv v malej účtovnej jednotke, veľkej účtovnej jednotke a subjekte verejného záujmu

UZPODv14_9

Súvaha

Úč POD 1 - 01

DIČ

IČO

Ozna- čenie a	STRANA PASÍV b	Číslo riadku c	Bežné účtovné obdobie 4	Bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie 5
B.II.	Dlhodobé rezervy r. 119 + r. 120	118		
B. II. 1.	Zákonné rezervy (451A)	119		
2.	Ostatné rezervy (459A, 45XA)	120		
B.V.	Krátkodobé rezervy r. 137 + r. 138	136		
B. V. 1.	Zákonné rezervy (323A, 451A)	137		
2.	Ostatné rezervy (323A, 32X, 459A, 45XA)	138		

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa opatrenia o účtovnej závierke malej účtovnej jednotky a opatrenia o účtovnej závierke veľkej účtovnej jednotky a subjektu verejného záujmu.

Informácie o rezervách sú obsiahnuté aj vo výkaze ziskov a strát. Na rozdiel od súvahy sú rezervy vo výkaze ziskov a strát prezentované nepriamo – ako súčasť konkrétnych nákladov, resp. výnosov. Ide o rezervy, ktorých tvorba, čerpanie, resp. zrušenie je v bežnom účtovnom období účtované výsledkovo, t. j. súvzťažne s vecne príslušnými účtami nákladov alebo účtami výnosov.

Účtovná jednotka prezentuje v poznámkach účtovnej závierky ďalšie doplňujúce a vysvetľujúce informácie o stave, tvorbe a čerpaní rezerv a spôsobe stanovenia odhadu oceňovania rezerv. Obsahovú náplň poznámok vymedzuje príslušné opatrenie Ministerstva financií SR o účtovnej závierke, pričom rozsah požadovaných údajov na zverejnenie je priamo úmerný veľkosti účtovnej jednotky. Napr. kým pri mikro účtovnej jednotke je postačujúce zverejniť v poznámkach údaje za bežné účtovné obdobie, tak pri veľkej účtovnej jednotke je požadované zverejnenie údajov za bežné účtovné obdobie a bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie (ak existujú údaje k porovnaniu).

Formu prezentácie údajov v poznámkach si určuje každá účtovná jednotka individuálne. Spravidla sa uplatňuje tabuľková forma prezentácie, ktorá je prehľadná a zrozumiteľná pre používateľa informácií. Prezentácia informácií o tvorbe a zúčtovaní rezervy v poznámkach účtovnej jednotky môže vyzeráť nasledovne, pozri tabuľka 1.5.

Tabuľka 1.5 Prezentácia rezerv v poznámkach účtovnej závierky

BEŽNÉ ÚČTOVNÉ OBDOBIE – ROK 2017					
	Stav k 1. 1. 2017	Tvorba	Použitie	Zrušenie	Stav k 31. 12. 2017
<u>Dlhodobé rezervy</u>					
- zákonné					
- ostatné					
<u>Krátkodobé rezervy</u>					
- zákonné					
- ostatné					
<u>Spolu</u>					
BEZPROSTREDNE PREDCHÁDZAJÚCE ÚČTOVNÉ OBDOBIE – ROK 2016					
	Stav k 1. 1. 2016	Tvorba	Použitie	Zrušenie	Stav k 31. 12. 2016
<u>Dlhodobé rezervy</u>					
- zákonné					
- ostatné					
<u>Krátkodobé rezervy</u>					
- zákonné					
- ostatné					
<u>Spolu</u>					

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 4455/2003-92 z 31. marca 2003, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v znení neskorších predpisov.

1.4.2 Auditorské overovanie rezerv prezentovaných v účtovnej závierke

Rezervy účtovnej jednotky – ich tvorba a čerpanie, sú významnou položkou overovania účtovnej závierky audítorom. Cieľom je posúdiť existenciu objektívnych dôvodov pre tvorbu rezerv a naplnenie účelu ich čerpania.

„V súlade so zásadou opatrnosti sa rezervy testujú na podhodnotenie preto, aby boli v hospodárení účtovnej jednotky premietnuté všetky riziká alebo prípadné straty, pri ktorých je veľká pravdepodobnosť, že sa v budúcnosti vyskytnú“¹². Primárne sú testované na podhodnotenie rezervy na náklady, najmä pre ich vplyv na výsledok hospodárenia účtovnej jednotky ako aj na výpočet daňového základu pre daň z príjmov právnických osôb. Podhodnotenú rezervu na náklady môžu skresliť výsledok hospodárenia za účtovné obdobie – nadhodnotiť účtovný zisk. Jeho rozdelením vo forme dividend by spoločnosť odčerpala zdroje na krytie budúcich výdavkov súvisiacich s existujúcou povinnosťou účtovnej jednotky, ktoré však pre nedostatočnú tvorbu rezerv neboli zohľadnené v bežnom účtovnom období.

Nadmerným prerozdelením zisku spoločnosť zároveň ohrozuje zachovanie majetkovej podstaty podniku ako ukazovateľa vnútornej sily a nezávislosti podniku pri financovaní vlastnej podnikateľskej činnosti. Majetková podstata je vo finančnom účtovníctve chápaná predovšetkým ako ocenenie vlastných zdrojov podniku – vlastného imania. Ak spoločnosť vyplatí „fiktívne“ dividendy z dôvodu, že v bežnom účtovnom období nezohľadnila v nákladoch všetky podnikateľské riziká a neistoty, vzniká opodstatnený predpoklad, že sa tieto riziká v budúcnosti naakumulujú do nákladov podniku v takej miere, že podnik vykáže účtovnú stratu. Tým vykáže nižšie ocenenie vlastného imania a zákonite ohrozí zachovanie majetkovej podstaty vrátane finančného zdravia podniku.

Audítor pri posudzovaní primeranosti rezerv vychádza z dôsledného poznania podnikateľských aktivít účtovnej jednotky, špecifických faktorov odvetvia podnikania a jeho očakávaného vývoja. Je nevyhnutné, aby audítor porozumel metodike tvorby a zúčtovania rezerv v konkrétnom podniku a vyjadril názor, či je takýto postup v súlade s príslušnými zákonmi a či zabezpečí verný a pravdivý obraz informácií prezentovaných

¹² KAREŠ, Ladislav. *Auditorské postupy*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2014. s. 79. ISBN 978-80-8168-061-8.

v účtovnej závierke. Ak sa tvorba a čerpanie rezerv medzi dvomi účtovnými obdobiami výrazne líši, môže to indikovať nesprávnosť ocenenia vykázaných rezerv a táto skutočnosť je následne predmetom audítorského skúmania a posudzovania.

Audítor pri posudzovaní ocenenia jednotlivých rezerv v účtovnej jednotke uplatňuje ustanovenia medzinárodného audítorského štandardu ISA 540 – Audit účtovných odhadov vrátane účtovných odhadov reálnej hodnoty a súvisiace zverejnenia. Štandard ISA 540 stanovuje požiadavky pri audítorskom posudzovaní primeranosti účtovných odhadov prezentovaných v účtovnej závierke. Účtovný odhad je „aproximácia peňažnej sumy v prípade, keď chýba presný nástroj na ocenenie“¹³. Príkladom účtovného odhadu sú aj rezervy, napr. účtovné odhady rezerv na súdne spory, ktorých ocenenie je spravidla spojené s významnou neistotou pri odhadovaní výšky rezervy.

Okrem správnosti ocenenia rezerv v účtovníctve podnikateľa je predmetom audítorského posudzovania aj vecná stránka rezerv, t. j. účelovosť tvorby a ich použitia. V tomto smere audítor skúma či nastali skutočnosti podmieňujúce tvorbu rezerv (napr. očakávaná strata zo zákazkovej výroby), či ich tvorbu vie účtovná jednotka dostatočne zdokumentovať a či boli zaúčtované na vecne zodpovedajúcom účte a v správnom účtovnom období. Podobne audítor postupuje aj pri hodnotení čerpania rezerv, kedy hodnotí vecný a časový súlad použitia rezerv s účelom ich tvorby. V audítorskej praxi sú prednostne testované zákonné rezervy, najmä z dôvodu ich vplyvu na daňový základ a snahou podnikateľov o daňovú optimalizáciu, ktorá môže byť miestami na hranici protiprávneho konania.

¹³ ISA 540 : 2015 : Audit účtovných odhadov vrátane účtovných odhadov reálnej hodnoty a súvisiace zverejnenia, ods. 7, písm. a).

2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania

Tvorba, použitie a zrušenie rezerv je cieľavedomý a systematický proces, ktorým účtovná jednotka zohľadňuje aktuálne znalosti o možných existujúcich povinnostiach. Súčasne využíva rôzne metodické prostriedky v snahe zefektívniť tvorbu a zúčtovanie rezerv, ktoré implementuje do svojich vnútorných predpisov a následne ich uplatňuje v účtovníctve.

Hlavným cieľom diplomovej práce je identifikovanie aspektov, ktoré ovplyvňujú proces tvorby, použitia a zrušenia rezerv vo vybraných účtovných jednotkách účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva vrátane kritického zhodnotenia ich prístupu k účtovaniu a vykazovaniu rezerv.

Pre dosiahnutie hlavného cieľa je nevyhnutné venovať patričnú pozornosť čiastkovým cieľom, ktorými sú predovšetkým:

- vymedzenie konkrétnych právnych noriem, resp. záväzkových vzťahov, ktoré v identifikovaných situáciách zakladajú povinnosť účtovať o rezervách;
- spoznanie vnútorných predpisov a analytickej evidencie uplatňovaných účtovnými jednotkami v oblasti rezerv;
- posúdenie, či účtovanie tvorby a zúčtovania rezerv je v súlade s postupmi účtovania pre podnikateľov;
- zhodnotenie vhodnosti prezentácie rezerv v účtovnej závierke;
- navrhnutie opatrení na odstránenie nedostatkov v oblasti účtovania rezerv a vykazovania rezerv v účtovnej závierke.

Prvým krokom pre fundované vypracovanie diplomovej práce bolo zozbieranie dostatočných a vhodných informácií o význame rezerv v účtovníctve podnikateľov vrátane legislatívy upravujúcej ich tvorbu a zúčtovanie. Zdrojom informácií boli predovšetkým odborné publikácie z oblasti účtovníctva, internetové články zaoberajúce sa problematikou rezerv ako aj právne predpisy, na ktoré sa autori odvolávali.

Po zozbieraní dostatočných teoretických vedomostí o rezervách nasledoval ďalší krok – získanie skutočných údajov o účtovaní rezerv v konkrétnych účtovných jednotkách, čo umožnilo aplikovať vytýčené ciele práce vrátane porovnania účtovníckej teórie s praxou. Aplikačná časť diplomovej práce je uplatnená na spoločnostiach MAC TV, s. r. o.

a Slovenská produkčná, a. s., so sídlom na Brečtanovej 1, 831 01 Bratislava. Slovenská produkčná, a. s. vlastní 100 % podiel na základnom imaní MAC TV, s. r. o. a je jej materskou spoločnosťou. Obe spoločnosti sú členom skupiny JOJ Media House, a. s. (ďalej len „skupina JOJ“), ktorá zostavuje konsolidovanú účtovnú závierku za celú skupinu. MAC TV, s. r. o. aj Slovenská produkčná, a. s. sú veľké účtovné jednotky účtujúce v sústave podvojného účtovníctva s účtovným obdobím kalendárny rok, ktorých účtovná závierka podlieha overeniu audítorom.

Hlavné podnikateľské činnosti Slovenská produkčná, a. s. sú:

- audiovizia;
- vydávanie a rozmnožovanie nahraných nosičov zvukových a zvukovoobrazových nosičov;
- nakladanie s výsledkami tvorivej činnosti so súhlasom autora;
- producentská činnosť v oblasti videotvorby;
- reklamná a propagačná činnosť;
- poskytovanie dátových služieb, prevádzkovanie internetovej čítárne, tvorba webových stránok¹⁴.

Hlavné podnikateľské činnosti MAC TV, s. r. o. sú:

- zhotovenie a sprostredkovanie výroby audio-video záznamov;
- sprostredkovanie šírenia nákupu a predaja audio-video záznamov a umeleckých diel;
- prevádzka televízneho vysielania;
- nakladanie s výsledkami tvorivej činnosti so súhlasom autora¹⁵.

Vzájomná prepojenosť subjektov umožnila získať údaje o praktickom využití rezerv v účtovníctve dvoch spoločností súčasne. V rámci diverzifikácie podnikateľských aktivít skupiny JOJ plní každá zo spoločností svoje špecifické úlohy na mediálnom trhu, ktoré determinujú druh a rozsah rezerv v účtovníctve danej spoločnosti. Získané poznatky o účtovaní tvorby a zúčtovania rezerv, vykazovaní rezerv v účtovnej závierke vrátane identifikovaných nedostatkov a návrhov na ich nápravu sú predmetom tretej časti práce.

¹⁴ Spracované podľa informácií zverejnených v poznámkach účtovnej závierky Slovenská produkčná, a. s. za účtovné obdobie roku 2016 v článku A, ods. 1.

¹⁵ Spracované podľa informácií zverejnených v poznámkach účtovnej závierky MAC TV, s. r. o. za účtovné obdobie roku 2016 v článku A, ods. 1.

Tretia časť práce berie za ťažiskové účtovné obdobie rok 2016, pričom vymedzuje skutočnosti determinujúce ocenenie rezerv k 1. 1. 2016 (začiatkové stavy) v jednotlivých spoločnostiach a okolnosti, ktoré ovplyvnili konečné zostatky sledovaných účtov rezerv k 31. 12. 2016. Pri vypracovaní práce bolo využité analytické členenie výhradne pre účty rezerv sledovaných spoločností, pričom ostalo abstrahované od analytiky ostatných účtov. Rovnako bolo abstrahované od vplyvu DPH na výšku fakturovaných súm.

Vypracovanie diplomovej práce si okrem abstrakcie vyžadovalo uplatniť ďalšie ekonomické metódy skúmania pre posúdenie primeranosti, účinnosti a efektívnosti účtovania a vykazovania rezerv v konkrétnych účtovných jednotkách a naplnenie čiastkových cieľov práce. Pozorovanie a meranie umožnilo definovať rozsah a druhy rezerv, o ktorých spoločnosti účtujú v súvislosti so svojou podnikateľskou činnosťou. Následná analýza jednotlivých aspektov, ktoré spoločnosti zohľadňujú pri účtovaní rezerv v spojení s využitím induktívno-deduktívnych postupov myslenia a hodnotenia daného stavu poslúžili k formulovaniu názoru, či je takýto prístup vhodný a dostatočný. Záverečná syntéza získaných poznatkov a názorov sa premietla do návrhov na zmenu spôsobu účtovania rezerv a ich prezentácie v poznámkach účtovnej závierky.

3 Výsledky práce a diskusia

3.1 Analýza účtovania rezerv v Slovenská produkčná, a. s.

Slovenská produkčná, a. s. je materským podnikom pre MAC TV, s. r. o., pre ktorú zabezpečuje obslužnú činnosť v oblasti výroby televíznych programov, správy webových služieb a uskutočňuje inú reklamnú činnosť. Spoločnosť nemá vytvorený vnútorný predpis pre oblasť rezerv a pri ich účtovaní vychádza zo všeobecných účtovných zásad a zvyklostí. V tabuľke 3.1 sú uvedené začiatkové stavy jednotlivých účtov rezerv v Slovenská produkčná, a. s. k 1. 1. 2016 a v nadväzujúcom popise sú vymedzené postupy pri ich účtovaní.

Tabuľka 3.1 Začiatkové stavy účtov rezerv v Slovenská produkčná, a. s. k 1. 1. 2016

Účet rezerv	Začiatkový stav k 1. 1. 2016 (€)
323100 – Krátkodobé rezervy – ostatné	2 000,00
323105 – Rezervy na vecné výhry	14 130,83
323106 – Rezervy na finančné výhry	80 000,00
323110 – Krátkodobé rezervy – dovolenky	23 388,43
323120 – Krátkodobé rezervy – zdravotné poistenie	2 338,74
323130 – Krátkodobé rezervy – sociálne poistenie	5 893,02
323145 – Krátkodobé rezervy – súdne spory	129 914,50
323150 – Krátkodobé rezervy – audit + daňové priznanie	18 279,93
323155 – Krátkodobé rezervy – služby (518)	90 000,00
323950 – Krátkodobé rezervy – ostatné nedaňové	267 728,00
Celkovo za účet 323	633 673,45

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa hlavnej knihy v Slovenská produkčná, a. s. k 1. 1. 2016

Účty 323100 – *Krátkodobé rezervy – ostatné*, 323105 – *Rezervy na vecné výhry* a 323106 – *Rezervy na finančné výhry* slúžia v Slovenská produkčná, a. s. na účtovanie rezerv na finančné, resp. vecné výhry súťažiacich zúčastnených natáčania televíznych relácií. Tvorba týchto rezerv ovplyvňuje výsledok hospodárenia a je účtovaná na ťarchu účtu 548 – *Ostatné náklady na hospodársku činnosť*.

Na účte 323110 – *Krátkodobé rezervy – dovolenky* účtuje spoločnosť o náhrade mzdy zamestnancov za nevyčerpané dovolenky do konca kalendárneho roka v súlade so zákonníkom práce. Tvorba rezervy je daňovým výdavkom a je účtovaná na strane Má dať účtu 521 – Mzdové náklady.

Účty 323120 – *Krátkodobé rezervy – zdravotné poistenie* a 323130 – *Krátkodobé rezervy – sociálne poistenie* využíva spoločnosť na analytické rozlíšenie nákladov na odvody sociálneho poistenia a zdravotného poistenia vo väzbe na náhrady miezd za nevyčerpanú dovolenku zamestnancov, ktoré je povinný platiť zamestnávateľ. Tvorba rezerv je účtovaná na ľarchu nákladového účtu 524 – *Zákonné sociálne poistenie*.

Účet 323145 – *Krátkodobé rezervy – súdne spory* slúži na účtovanie rezervy na prebiehajúce a hroziace súdne spory vyplývajúce z obchodných vzťahov, ak je pravdepodobné, že spoločnosť nevyhrá súdne konanie. Tvorba rezervy je nedaňovým výdavkom účtovaná na ľarchu nákladového účtu 548 – *Ostatné náklady na hospodársku činnosť*.

Slovenská produkčná, a. s. má v zmysle zákona o účtovníctve povinnosť auditorského overenia účtovnej závierky, na čo si vytvára rezervu na účte 323150 – *Krátkodobé rezervy – audit + daňové priznanie*. Tvorba rezervy na audit, ako aj súhrnnej rezervy na zostavenie účtovnej závierky, daňového priznania a výročnej správy je účtovaná na ľarchu účtu 518 – *Ostatné služby*.

Účet 323155 – *Krátkodobé rezervy – služby (518)* je využívaný na účtovanie rezervy na prijaté, ale nevyfakturované služby súvisiace najmä s výrobou programov, a to v odhadovanej výške skutočného záväzku. Vytvorená rezerva ovplyvňuje výsledok hospodárenia v čase jej tvorby, a to zaúčtovaním na strane Má dať účtu 518 – *Ostatné služby*.

Začiatkový stav účtu 323950 – *Krátkodobé rezervy – ostatné nedaňové* reprezentoval vytvorenú rezervu na priznané a nevyplatené odmeny riadiacim zamestnancom spoločnosti za rok 2015. Tvorba rezervy bola zaúčtovaná na ľarchu účtu 521 – Mzdové náklady a vo výške odvodov zákonného poistenia na ľarchu účtu 524 – *Zákonné sociálne poistenie*.

3.1.1 Rezervy na vecné výhry a finančné výhry

Súčasťou pôsobenia Slovenská produkčná, a. s. na mediálnom trhu je výroba televíznych relácií, programov, spotov a organizovanie ďalších marketingových aktivít

zameraných na propagovanie určitého produktu, televíznej relácie, udalosti alebo osoby, napr. prostredníctvom súťaže. Spoločnosť garantuje výhercom vyplatenie vecnej alebo finančnej výhry po splnení náležitých podmienok súťaže. Tieto výhry však nemusia byť do konca účtovného obdobia vyplatené – napr. v dôsledku činnosti orgánu dozoru súťaže alebo z dôvodu, že poskytnutie plnenia je podmienené splnením viacerých kritérií súťaže súčasne a v prípade ich nesplnenia môže byť rozsah alebo obsah výhry zmenený, prípadne výhra odoprená. Na takéto neisté povinnosti v súvislosti s poskytnutím výhier vytvára Slovenská produkčná, a. s. rezervu na vecné výhry, resp. rezervu na finančné výhry.

Začiatkový stav účtu 323100 – Krátkodobé rezervy – ostatné k 1. 1. 2016 predstavoval rezervu na finančné výhry v súťaži *Moja mama varí lepšie ako tvoja* vzťahujúcu sa na odmeny súťažiacich z častí, ktoré boli natočené v roku 2015 a zostali nevyplatené. Slovenská produkčná, a. s. účtovala tvorbu rezervy v sume 2 000 €, a to na ťarchu účtu 548 – Ostatné náklady na hospodársku činnosť súvzťažne so zaúčtovaním v prospech účtu 323100 – Krátkodobé rezervy – ostatné. Počas sledovaného obdobia nebola rezerva použitá, pričom k jej zrušeniu z dôvodu nepotrebnosti došlo až v roku 2017.

V roku 2015 organizovala Slovenská produkčná, a. s. súťaž *Divano*, kde mohli súťažiaci vyhrať poukazy na pobyt v rekreačných zariadeniach *Tatry Mountain Resorts*. Nakoľko neboli všetky vyhrané poukazy odovzdané výhercom do konca účtovného obdobia, tak spoločnosť k 31. 12. 2015 vytvorila rezervu na vecné výhry v nominálnej hodnote týchto poukazov – 14 130,83 €. Tvorbu rezervy zaúčtovala na ťarchu účtu 548 – Ostatné náklady na hospodársku činnosť a v prospech účtu 323105 – Rezervy na vecné výhry.

Slovenská produkčná, a. s. bola v roku 2015 organizátor talentovej súťaže *ČESKO SLOVENSKO MÁ TALENT 5*, v ktorej účinkujúci súťažili o finančnú výhru 100 000 €. Súťaž bola ukončená v novembri 2015, avšak víťazke ostala do konca účtovného obdobia nevyplatená výhra v sume 80 000 €, ktorá v zmysle štatútu súťaže bola splatná v priebehu roku 2016, po splnení všetkých podmienok súťaže. Nevyplatená finančná výhra vecne a časovo súvisela s podnikateľskou činnosťou v roku 2015, preto Slovenská produkčná, a. s. vytvorila k 31. 12. 2015 rezervu na finančnú výhru v sume 80 000 €. Tvorba rezervy bola zaúčtovaná na strane Má dať nákladového účtu 548 – Ostatné náklady na hospodársku činnosť a súvzťažne na strane Dal účtu 323106 – Rezervy na finančné výhry. Dané zaúčtovanie definovalo začiatkové stavy príslušných účtov rezerv k 1. 1. 2016.

V priebehu účtovného obdobia 2016 boli skutočne priznané a odovzdané poukazy na pobyt v *Tatry Mountain Resorts* v hodnote 14 130,83 €. Spoločnosť v tejto výške účtovala o použití rezervy na vecné výhry na ťarchu účtu 323105 – Rezervy na vecné výhry súvzťažne so vznikom záväzku odovzdať poukazy výhercom v prospech účtu 325 – Ostatné záväzky.

V roku 2016 bola víťazke talentovej súťaže *ČESKO SLOVENSKO MÁ TALENT 5* priznaná a vyplatená finančná výhra v sume 73 263,78 €, v tejto výške spoločnosť zaúčtovala použitie rezervy na finančné výhry na ťarchu účtu 323106 – Rezervy na finančné výhry súvzťažne so vznikom záväzku uhradiť plnenie v prospech účtu 379 – Iné záväzky. Spoločnosť do konca účtovného obdobia roku 2016 neúčtovala o zrušení nepotrebných častí rezervy na finančnú výhru. Slovenská produkčná, a. s. zaúčtovala zrušenie nepotrebných rezerv v sume 6 736,22 € až v roku 2017, a to opačným účtovným zápisom ako účtovala tvorbu rezervy na finančné výhry.

3.1.2 *Rezerva na mzdy za nevyčerpanú dovolenku vrátane poisťného*

Rezerva na náhradu miezd za nevyčerpanú dovolenku zamestnancov vrátane poisťného, ktoré je povinný platiť zamestnávateľ, je najbežnejšia rezerva v účtovníctve podnikateľov. Dôvodom je fakt, že väčšina podnikov potrebuje na uskutočňovanie svojej podnikateľskej činnosti pracovnú silu – zamestnancov, ktorí majú v súlade so zákonníkom práce nárok na dovolenku. Ak zamestnanec nevyčerpá do konca kalendárneho roku svoju dovolenku, tak má v zmysle § 13 ods. 2 zákonníka práce právo čerpať túto nevyčerpanú dovolenku do konca nasledujúceho kalendárneho roka.

Nakoľko zamestnancovi vznikol nárok na čerpanie dovolenky (vrátane náhrady za dovolenku) v bežnom roku, tak rovnako v bežnom roku zamestnávateľovi vznikla povinnosť vyplatiť zamestnancovi náhradu za dovolenku, ak by sa ju rozhodol čerpať. Pre podnikateľa tak ide o povinnosť s vecnou a časovou súvislosťou k bežnému obdobiu, ktorej úhrada nastane až v nasledujúcom účtovnom období.

Mzdové náklady na nevyčerpané dovolenky vecne a časovo prináležia k bežnému účtovnému obdobiu, a preto podnikateľ na tieto účely vytvára rezervu. Výška skutočnej mzdovej náhrady za čerpanú dovolenku je závislá od priemerného zárobku zamestnanca v čase čerpania dovolenky, avšak ten môže byť odlišný od priemerného zárobku zisteného ku dňu výpočtu rezervy, a preto sa rezerva na nevyčerpané dovolenky oceňuje odhadom.

Rezervu na náhradu mzdy za nevyčerpanú dovolenku (R_m), v súlade so zákonníkom práce, vypočítame na báze individuálnych údajov každého zamestnanca vychádzajúc z ich mzdových listov, kde vypočítaná rezerva je súhrnom týchto hodnôt zistených nasledovne:

$$\sum R_m = \text{dni nevyčerpanej dovolenky} \times \text{počet hodín pracovnej zmeny} \times \text{priemerný zárobok}$$

Vo väzbe na náhradu mzdy zamestnanca za čerpanie dovolenky vzniká zamestnávateľovi súčasne povinnosť uhradiť povinný odvod (poistné) na sociálne poistenie v súlade so zákonom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) ako aj na zdravotné poistenie v súlade so zákonom č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zdravotnom poistení“), a to z vymeriavacieho základu, ktorým sa stáva výška priznanej náhrady za čerpanie dovolenky – vo výške 25,2 % na sociálne poistenie a 10 % na zdravotné poistenie. Takýto odvod poistného je osobným nákladom zamestnávateľa a je súčasťou rezervy na nevyčerpané dovolenky.

Slovenská produkčná, a. s. zamestnávala v roku 2015 v priemere 190 zamestnancov, z ktorých časť nevyčerpala svoju dovolenku do konca kalendárneho roka 2015, a tak spoločnosť k 31. 12. 2015 pristúpila k tvorbe rezervy na nevyčerpanú dovolenku vrátane poistného. Účtovanie rezervy k súvahovému dňu, ktoré zároveň definovalo začiatkové stavy príslušných účtov rezerv k 1. 1. 2016, je uvedené v nasledujúcej tabuľke 3.2.

Tabuľka 3.2 Tvorba rezervy na nevyčerpanú dovolenku za rok 2015

Doklad	Text	Suma	Má dať	Dal
IÚD	Tvorba rezervy na nevyčerpanú dovolenku 2015			
	a) náhrada miezd zamestnancov	23 388,43	521	323110
	b) sociálne poistenie (25,2 %)	5 893,02	524	323130
	c) zdravotné poistenie (10 %)	2 338,74	524	323120

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa hlavnej knihy v Slovenská produkčná, a. s. za rok 2015.

Slovenská produkčná, a. s. v priebehu účtovného obdobia 2016 zaúčtovala použitie rezervy v čase čerpania nevyčerpanej dovolenky konkrétnemu zamestnancovi. Zvyšok vytvorenej, ale nepoužitej rezervy na nevyčerpané dovolenky, zrušila k 31. 12. 2016 opačným účtovným zápisom ako bola rezerva tvorená. Zúčtovanie rezervy na nevyčerpané dovolenky za rok 2015 je zaznamenané v tabuľke 3.3.

Tabuľka 3.3 Zúčtovanie rezervy na nevyčerpanú dovolenku za rok 2015

Doklad	Text	Suma	Má dať	Dal
ZVL	Vyúčtovanie čerpania nevyčerpanej dovolenky z roku 2015			
	a) priznaná náhrada mzdy za dovolenku	12 167,16	323110	331
	b) sociálne poistenie z priznanej mzdy	3 066,12	323130	336
	c) zdravotné poistenie z priznanej mzdy	1 216,72	323120	336
IÚD	Zrušenie nepotrebné rezervy na nevyčerpané dovolenky k 31. 12. 2016			
	a) náhrada mzdy zamestnancov	11 221,27	323110	521
	b) sociálne poistenie (25,2 %)	2 826,90	323130	524
	c) zdravotné poistenie (10 %)	1 122,02	323120	524

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa hlavnej knihy v Slovenská produkčná, a. s. za rok 2016.

Slovenská produkčná, a. s. zamestnávala v roku 2016 v priemere 188 zamestnancov, z čoho 13 zamestnancov nevyčerpalo svoje dovolenky v kalendárnom roku 2016, a preto spoločnosť k 31. 12. 2016 vytvorila rezervu na nevyčerpané dovolenky, ktoré majú právo zamestnanci čerpať v roku 2017. Pri výpočte rezervy zohľadnila spoločnosť individuálne zostatok nevyčerpanej dovolenky jednotlivých zamestnancov, ich priemerný hodinový zárobok, ako aj poistné platené zamestnávateľom do fondov sociálneho poistenia a na zdravotné poistenie (pozri *Príloha 1* diplomovej práce). Na základe daného výpočtu vytvorila Slovenská produkčná, a. s. k 31. 12. 2016 rezervu na nevyčerpanú dovolenku v celkovej výške 23 745,88 €, z čoho suma 17 563,53 € bola rezerva na náhrady mzdy zamestnancov, suma 4 426,01 € bola rezerva na poistné do Sociálnej poisťovne a suma 1 756,35 € bola rezerva na poistné do zdravotných poisťovní jednotlivých zamestnancov. Samotné účtovanie tvorby rezervy na mzdy za nevyčerpanú dovolenku vrátane poistného je uvedené v nasledujúcej tabuľke 3.4.

Tabuľka 3.4 Tvorba rezervy na nevyčerpanú dovolenku za rok 2016

Doklad	Text	Suma	Má dať	Dal
IÚD	Tvorba rezervy na nevyčerpanú dovolenku 2016			
	a) náhrada mzdy zamestnancov	17 563,53	521	323110
	b) sociálne poistenie (25,2 %)	4 426,01	524	323130
	c) zdravotné poistenie (10 %)	1 756,35	524	323120

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa hlavnej knihy v Slovenská produkčná, a. s. za rok 2016.

3.1.3 Rezerva na súdne spory

Slovenská produkčná, a. s. vykonáva podnikateľskú činnosť pri ktorej musí dbať na kvalitu výroby programov a kontrolovať, že všetky zazmluvnené výkony sú uskutočnené dodávateľom v dohodnutom rozsahu a kvalite. Keď má spoločnosť výhrady voči prijatým službám od dodávateľa, tak uplatní reklamáciu v súlade s podmienkami konkrétnej zmluvy, v zmysle ktorej sa dožaduje zníženia fakturovanej sumy za prijaté výkony, resp. neakceptuje faktúru v plnom rozsahu. Ak dodávateľ odmietne uznať reklamáciu a naďalej sa domáha úhrady v plnej výške, tak spor spravidla končí na súde. Pre takéto prípady tvorí Slovenská produkčná, a. s. rezervu na súdne spory.

Spoločnosť posudzuje potrebu tvorby rezervy na súdne spory z obchodných záväzkových vzťahov po konzultácii s právnym oddelením. Právne oddelenie eviduje aktívne žaloby na súde, kvantifikuje pravdepodobnosť, že spoločnosť prehrá prebiehajúci súdny spor s dodávateľom a bude nútená platiť a zároveň pravidelne informuje o vývoji súdnych sporov počas účtovného obdobia.

K 1. 1. 2016 viedla Slovenská produkčná, a. s. 12 súdnych sporov s dodávateľmi služieb, ku ktorým bola vytvorená rezerva v celkovej sume 129 914,50 €, zaúčtovaná na účte 323145 – Krátkodobé rezervy – súdne spory. Rezerva na každý súdny spor je oceňovaná individuálnym odhadom právneho oddelenia. Vo väčšine súdnych sporov je rezerva ocenená v rozpätí 5 000 – 20 000 €, pričom dodávateľ v niektorých prípadoch žaluje spoločnosť aj o viac ako 50 000 €.

V priebehu roku 2016 informovalo právne oddelenie o prehre v jednom súdnom spore s dodávateľom, v dôsledku čoho vznikla spoločnosti povinnosť úhrady voči dodávateľovi v sume 7 205,58 € – v tejto sume spoločnosť zaúčtovala použitie rezervy. K prehratému súdnemu sporu mala však Slovenská produkčná, a. s. vytvorenú rezervu vo výške 16 229,50 €, t. j. vyššiu než bola skutočne súdom priznaná náhrada, a teda spoločnosť zvyšnú (nepotrebnú) časť rezervy zrušila. Právne oddelenie zároveň odporučilo účtovnému oddeleniu zníženie rezervy na iný súdny spor z pôvodných 20 000 € na 10 000 €. Slovenská produkčná, a. s. počas roku 2016 nevstúpila do žiadneho ďalšieho súdneho sporu, a preto účtovala iba o zúčtovaní časti rezervy na súdne spory, ktoré je zhrnuté v nasledujúcej tabuľke 3.5.

Tabuľka 3.5 Zúčtovanie rezervy na súdne spory v roku 2016

Doklad	Text	Suma	Má dať	Dal
IÚD	Zúčtovanie rezervy na prehratý súdny spor			
	a) použitie rezervy	7 205,58	323145	325
	b) zrušenie nepotrebnéj časti rezervy	9 023,92	323145	548
IÚD	Zníženie rezervy na súdne spory	10 000,00	323145	548

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa hlavnej knihy v Slovenská produkčná, a. s. za rok 2016.

Slovenská produkčná, a. s. účtuje o súdnych sporoch ako o krátkodobých rezervách, a takto ich aj prezentuje v účtovnej závierke. Nakoľko súdne konanie z obchodných sporov v podmienkach SR obvykle presahuje obdobie jedného roka, je účtovanie a vykazovanie rezerv k súdnym sporom ako krátkodobého záväzku značne zavádzajúce. Rešpektujúc zásadu opatrnosti, ako aj charakter očakávaných strát, je vhodnejšie účtovať rezervy na súdne spory prostredníctvom účtu 459 – Ostatné rezervy a rovnako ich aj vykazovať v účtovnej závierke ako dlhodobé rezervy, a teda s predpokladanou dobou vysporiadania presahujúcou 1 rok.

3.1.4 Rezerva na audit a rezerva na zostavenie účtovnej závierky, daňového priznania a výročnej správy

Slovenská produkčná, a. s. má povinnosť audítorského overenia účtovnej závierky v súlade s § 19 ods. 1 písm. a) zákona o účtovníctve, nakoľko presahuje všetky z 3 uvedených kritérií zakladajúcich povinnosť auditu.

Náklady na audit vecne a časovo prináležia účtovnému obdobiu, ktoré je auditované a v súlade s aktuálnym princípom v ňom musia byť aj vykázané, a to aj napriek tomu, že audítorské overovanie bude vykonané až po skončení auditovaného účtovného obdobia.

Slovenská produkčná, a. s. je dlhodobo auditovanou spoločnosťou, a preto sa u nej na konci účtovného obdobia, spravidla na prelome mesiacov október a november, uskutočňuje tzv. pred-audit. Počas pred-auditu plánuje audítorská spoločnosť nadchádzajúci audit účtovej závierky a výročnej správy a uskutočňuje predbežné činnosti na zákazke zamerané na zhodnotenie charakteru, rozsahu, podmienok a rizík plánovaného auditu vrátane zmien týchto faktorov od predchádzajúceho auditu. Súčasťou pred-auditu je aj

určenie odplaty (ceny) audítorovi za vykonanie auditu. Časť tejto sumy je spoločnosti vyfakturovaná do konca bežného účtovného obdobia a na zostávajúcu nevyfakturovanú časť odplaty tvorí spoločnosť rezervu na audit.

Za audítorské overovanie za rok 2015 ostala do konca účtovného obdobia nevyfakturovaná suma 13 500 €. V tejto výške zaúčtovala spoločnosť k 31. 12. 2015 tvorbu rezervy na audit na ťarchu nákladového účtu 518 – Ostatné služby so súvzťažným zápisom v prospech účtu 323150 – Krátkodobé rezervy – audit + daňové priznanie.

Slovenská produkčná, a. s. má uzavretú spoluprácu s externou spoločnosťou, ktorá jej spracúva a zostavuje daňové priznanie a poskytuje služby súvisiace so zostavením účtovnej závierky a výročnej správy na podklade poskytnutých údajov z účtovníctva. Keďže účtovné obdobie spoločnosti je kalendárny rok a je totožné s obdobím, za ktoré sa podáva daňové priznanie, tak aj náklady na zostavenie daňového priznania vecne a časovo súvisia s bežným účtovným obdobím, ktoré zakladá údaje pre daňové priznanie.

Slovenská produkčná, a. s. ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka účtuje tvorbu rezervy na zostavenie daňového priznania, účtovnej závierky a výročnej správy na ťarchu účtu 518 – Ostatné služby a súvzťažne prospech účtu 323150 – Krátkodobé rezervy – audit + daňové priznanie, a to v sume očakávaných výdavkov vychádzajúcich z cenníka externej spoločnosti. K 31. 12. 2015 vytvorila Slovenská produkčná, a. s. rezervu na zostavenie príslušných dokumentov za rok 2015 v sume 4 779,93 €.

Po uskutočnení audítorského overovania za rok 2015 bola spoločnosti Slovenská produkčná, a. s. v júli 2016 vyfakturovaná zvyšná časť odplaty za audit účtovnej závierky a výročnej správy zo strany audítorskej spoločnosti. V čase prijatia faktúry účtovala Slovenská produkčná, a. s. o použití rezervy na audit v sume 13 500 €, čo zaúčtovala na strane Má dať účtu 323150 – Krátkodobé rezervy – audit + daňové priznanie so súvzťažným zápisom na strane Dal účtu záväzkov 321 – Dodávateľia.

Rovnako v júli 2016 došla faktúra od externej spoločnosti za zostavenie daňového priznania, účtovnej závierky a výročnej správy za rok 2015, ktorá znela na 4 875,53 €. Slovenská produkčná, a. s. v čase prijatia faktúry zaúčtovala použitie vytvorenej rezervy v sume 4 779,93 € na ťarchu účtu 323150 – Krátkodobé rezervy – audit + daňové priznanie, v sume 95,60 € doúčtovala náklady prevyšujúce vytvorenú rezervu na ťarchu účtu 518 – Ostatné náklady, a to všetko súvzťažne v prospech účtu záväzkov 321 – Dodávateľia.

Počas pred-auditu vykonaného na konci účtovného obdobia 2016 vo veci auditu účtovnej závierky a výročnej správy za rok 2016 bola dohodnutá celková predpokladaná odplata za audit na 27 000 € (fixná zložka), vrátane možnosti navýšenia tejto sumy v prípade preukázateľne vyšších nákladov audítorskej spoločnosti na realizáciu auditu (variabilná zložka). Do konca účtovného obdobia nebola vyfakturovaná suma 13 500 € a v tejto výške vytvorila spoločnosť k 31. 12. 2016 rezervu na audit za rok 2016 na ťarchu účtu 518 – Ostatné služby so súvzťažným zápisom v prospech účtu 323150 – Krátkodobé rezervy – audit + daňové priznanie.

Externá spoločnosť zostavujúca účtovnú závierku, daňové priznanie a výročnú správu za rok 2016 vyfakturovala spoločnosti Slovenská produkčná, a. s. do dňa zostavenia účtovnej závierky časť z uskutočnených služieb. Na podklade tejto fakturácie zaúčtovala spoločnosť k súvahovému dňu upravujúce závierkové účtovné prípady na ťarchu nákladového účtu 518 – Ostatné služby a súčasne v prospech účtu záväzkov 321 – Dodávatelia. Spoločnosti ostala ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka nevyfakturovaná suma za zostavenie výročnej správy za rok 2016, ktorá ešte nebola vypracovaná. Očakávané výdavky za vypracovanie výročnej správy za rok 2016 určila Slovenská produkčná, a. s. na základe zmluvy s externou spoločnosťou na 750 €. Slovenská produkčná, a. s. k 31. 12. 2016 vytvorila rezervu na zostavenie výročnej správy za rok 2016 vo výške 750 € zaúčtovaním na ťarchu účtu 518 – Ostatné služby a súčasne v prospech účtu 323150 – Krátkodobé rezervy – audit + daňové priznanie. Nakoľko mala Slovenská produkčná, a. s. zmluvne dohodnutú sumu, za ktorú jej bude vypracovaná výročná správa, tak bolo vhodnejšie daný účtovný prípad posudzovať ako nevyfakturovanú dodávku služieb s určitou (istou) sumou, a teda účtovať v prospech účtu 326 – Nevyfakturované dodávky namiesto účtu 323 – Krátkodobé rezervy. V súlade s postupmi účtovania pre podnikateľov je možné danú skutočnosť klasifikovať ako dôvod na účtovanie o časovom rozlíšení nákladov, t. j. účtovať v prospech účtu 383 – Výdavky budúcich období.

3.1.5 Rezerva na nevyfakturované služby

Medzi hlavné podnikateľské aktivity Slovenská produkčná, a. s. patrí výroba televíznych programov, reklamných spotov a iných foriem audiovizie. Na produkcii sa podieľa viacero subdodávateľov služieb súčasne, vďaka čomu je spoločnosť schopná včas

poskytnúť objednaný televízny záznam alebo reklamných spot konečnému zadávateľovi zákazky.

V poslednom kvartáli roku 2015 vyrábala Slovenská produkčná, a. s. televízny reklamný spot pre zadávateľa reklamy (odberateľa), ktorému bol objednaný spot dodaný a zároveň vyfakturovaný v decembri 2015. Na výrobe sa podieľal subdodávateľ služieb, ktorý do konca účtovného obdobia nezaslal faktúru za poskytnuté služby. Nakoľko Slovenská produkčná, a. s. vykázala vo výnosoch tržby za výrobu reklamného spotu, tak v zmysle princípu vecného a časového prirad'ovania nákladov k výnosom musela vykázať aj náklady viažuce sa na dané výnosy. Spoločnosť mala so subdodávateľom uzavretú zmluvu na dodávku služieb, ktorá neobsahovala fixnú odmenu subdodávateľa za služby, ale iba predpokladanú odplatu, ktorá mohla byť v závislosti od produkčných parametrov modifikovaná. Slovenská produkčná, a. s. preto k súvahovému dňu zaúčtovala tvorbu rezervy na nevyfakturované služby na ťarchu účtu 518 – Ostatné služby a súvzťazne v prospech účtu rezerv 323155 – Krátkodobé rezervy – služby (518), čím definovala začiatkový stav daného účtu rezerv k 1. 1. 2016. Výšku potrebnej rezervy odhadla v sume 90 000 € vychádzajúc z predbežne stanovenej odmeny subdodávateľa v zmysle uzatvorenej zmluvy o dielo.

V januári 2016 došla faktúra od subdodávateľa za produkciu reklamného spotu. Faktúra znela na 90 000 €, t. j. skutočný záväzok voči subdodávateľovi služieb bol zhodný s predpokladanou odplatom dohodnutou v zmluve. Spoločnosť v čase prijatia faktúry účtovala o použití rezervy na nevyfakturované služby v sume 90 000 €, ktoré zaúčtovala na strane Má dať účtu rezerv 323155 – Krátkodobé rezervy – služby (518) a súčasne na strane Dal účtu 321 – Dodávatelia v súvislosti so vznikom záväzku voči subdodávateľovi.

3.1.6 Rezerva na odmeny a prémie

Rok 2015 bol pre spoločnosť Slovenská produkčná, a. s. úspešným a výnosným rokom, a tak na konci roku priznala členom manažmentu spoločnosti odmeny za ich prácu pre účtovnú jednotku v účtovnom období roku 2015.

Návrh odmien bol одобrený valným zhromaždením spoločnosti a samotné vyplatenie odmien ostalo pozdržané do nasledujúceho účtovného obdobia. Účtovná jednotka vytvorila k 31. 12. 2015 rezervu na odmeny a prémie zamestnancov za rok 2015 vo výške

schváleného návrhu – 266 000 €, ktorú zaúčtovala na ľarchu účtu 521 – Mzdové náklady a súčasne v prospech účtu 323950 – Krátkodobé rezervy – ostatné nedaňové. Zároveň Slovenská produkčná, a. s. vypočítala odvody zamestnávateľa na zákonné poistenie, ktoré z dôvodu dosiahnutia hranice maximálneho vymeriavacieho základu pre výpočet odvodov bolo v sume 1 728 €, a tie následne zaúčtovala na strane Má dať účtu 524 – Zákonné sociálne poistenie súvzťazne so zaúčtovaním na strane Dal účtu 323950 – Krátkodobé rezervy – ostatné nedaňové. Takto vytvorená rezerva reprezentovala začiatkový stav daného účtu rezerv k 1. 1. 2016.

V marci 2016 boli navrhované odmeny za rok 2015 vyplatené jednotlivým členom manažmentu, a to vo výške vytvorenej rezervy. Slovenská produkčná, a. s. preto v roku 2016 pristúpila k použitiu rezervy na odmeny a prémie a súvisiace účtovanie je zachytené v tabuľke 3.6.

Tabuľka 3.6 Použitie rezervy na odmeny a prémie za rok 2015

Doklad	Text	Suma	Má dať	Dal
IÚD	Použitie rezervy na odmeny a prémie za rok 2015			
	a) odmeny zamestnancov	266 000	323950	331
	b) zákonné poistenie	1 728	323950	336
VBÚ	Úhrada odmien za rok 2015 vrátane úhrady zákonného poistného			
	a) výplata odmien zamestnancom	266 000	331	221
	b) odvody na zákonné poistenie	1 728	336	221

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa hlavnej knihy v Slovenská produkčná, a. s. za rok 2016.

V roku 2016 nebola v spoločnosti vytvorená žiadna rezerva na odmeny zamestnancov.

3.2 Prezentácia rezerv v účtovnej závierke Slovenská produkčná, a. s.

Slovenská produkčná, a. s. je veľká účtovná jednotka, ktorá pri zostavovaní účtovnej závierky vychádza z opatrenia MF SR o účtovnej závierke pre veľké účtovné jednotky a subjekty verejného záujmu. V súlade s týmto opatrením sú rezervy predmetom priameho vykazovania v súvahe (Úč POD 1-01) a poznámkach (Úč POD 3-01).

Spoločnosť účtuje rezervy počas účtovného obdobia jednotne na účte 323 – Krátkodobé rezervy, ku ktorému vedie analytickú evidenciu prostredníctvom analytických účtov. V účtovnej závierke však vykazuje rezervy podľa očakávanej zostatkovej doby ich vysporiadania, t. j. ako krátkodobé rezervy alebo dlhodobé rezervy.

Na základe pozorovania možno zhrnúť, že spoločnosť vykazovala v sledovanom období ako krátkodobé rezervy vytvorené rezervy na vecné a finančné výhry, na nevyčerpané dovolenky, , na súdne spory, na audit, na zostavenie účtovnej závierky, daňového priznania a výročnej správy, na nevyfakturované služby (iné) a na odmeny.

Podľa úsudku spoločnosti nemala žiadna vytvorená rezerva dlhodobý charakter, a preto nebol dôvod vykazovať dlhodobé rezervy v účtovnej závierke. S týmto postojom možno nesúhlasiť, najmä v kontexte rezervy na súdne spory. Táto rezerva sa síce vzťahuje na súdne spory z obchodnoprávných (dodávateľských) vzťahov, ktoré sú pri fakturácii splatné do jedného roka, avšak samotný súdny spor môže trvať, a v podmienkach SR spravidla aj trvá, viac ako jeden rok a nemožno tak spoľahlivo tvrdiť, že súdne konanie bude do jedného roka odo dňa, ku ktorému je zostavená účtovná závierka, definitívne ukončené. Preto je akceptovateľnejšia ich klasifikácia ako dlhodobej rezervy. V dôsledku tejto zmeny sa však zmení aj suma vykázaných rezerv na jednotlivých riadkoch súvahy.

Slovenská produkčná, a. s. zároveň v roku 2016 nesprávne účtovala o tvorbe rezervy na zostavenie výročnej správy za rok 2016 v sume 750 €, ktorá je súčasťou rezervy na audit a zostavenie účtovnej závierky, daňového priznania a výročnej správy (účet 323150), nakoľko suma záväzku voči externej spoločnosti bola vopred dohodnutá a fixná. Danú skutočnosť mala spoločnosť identifikovať ako dôvod na účtovanie o nevyfakturovanej dodávke služieb na účte 326 – Nevyfakturované dodávky, a teda sumu 750 € vykázať v súvahe medzi záväzkami z obchodného styku (riadok 126). V súlade s postupmi účtovania pre podnikateľov by v danom prípade bola prípustná aj možnosť účtovania o časovom rozlíšení nákladov prostredníctvom účtu 383 – Výdavky budúcich období a následné vykázanie v súvahe v rámci krátkodobých výdavkov budúcich období (riadok 143).

V nadchádzajúcom obrázku 3.1 sú zaznamenané rozdiely vo vykázaní rezerv v súvahe účtovnej závierky za rok 2016 pred zohľadnením a po zohľadnení zmeny klasifikácie rezervy na súdne spory a neúčtovaní o tvorbe rezervy na zostavenie výročnej správy za rok 2016.

Obrázok 3.1 Vplyv zmeny účtovania rezerv v Slovenská produkčná, a. s. na súvahu

UZPODv14_9

Súvaha

Úč POD 1 - 01

DIČ 2020239023

IČO 35843624

Označenie a	STRANA PASÍV b	Číslo riadku c	Bežné účtovné obdobie 4	Bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie 5
B.II.	Dlhodobé rezervy r. 119 + r. 120	118		
B.II.1.	Zákonné rezervy (451A)	119		
2.	Ostatné rezervy (459A, 45XA)	120		
B.V.	Krátkodobé rezervy r. 137 + r. 138	136	150417	633673
B.V.1.	Zákonné rezervy (323A, 451A)	137	23746	31620
2.	Ostatné rezervy (323A, 32X, 459A, 45XA)	138	126671	602053

UZPODv14_9

Súvaha

Úč POD 1 - 01

DIČ 2020239023

IČO 35843624

Označenie a	STRANA PASÍV b	Číslo riadku c	Bežné účtovné obdobie 4	Bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie 5
B.II.	Dlhodobé rezervy r. 119 + r. 120	118	103685	129915
B.II.1.	Zákonné rezervy (451A)	119		
2.	Ostatné rezervy (459A, 45XA)	120	103685	129915
B.V.	Krátkodobé rezervy r. 137 + r. 138	136	45982	503758
B.V.1.	Zákonné rezervy (323A, 451A)	137	23746	31620
2.	Ostatné rezervy (323A, 32X, 459A, 45XA)	138	22236	472138

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa účtovnej závierky Slovenská produkčná, a. s. za rok 2016

Zmena klasifikácie rezervy na súdne spory na dlhodobú rezervu a neúčtovanie o rezerve na zostavenie výročnej správy vplyva aj na poznámky účtovnej závierky. Slovenská produkčná, a. s. prezentuje doplňujúce údaje k vykázaným rezervám v poznámkach v článku C ods. 8 – Rezervy, a to v prehľadnej tabuľkovej forme (pozri Príloha 2 diplomovej práce). Nakoľko je Slovenská produkčná, a. s. veľká účtovná jednotka, tak v zmysle § 4 ods. 3 opatrenia o účtovnej závierke pre veľké účtovné jednotky a subjekty verejného záujmu má poskytovať aj porovnateľné údaje z bezprostredne predchádzajúceho obdobia, ak sú dostupné. Spoločnosť mala v roku 2016, ako aj v minulé roky, k dispozícii porovnateľné údaje o tvorbe a zúčtovaní rezerv za predchádzajúci rok, avšak v poznámkach prezentovala iba stav a zmeny stavu rezerv za bežné účtovné obdobie. Tabuľka 3.7 je navrhovaná prezentácia rezerv v poznámkach účtovnej závierky za rok 2016, ktorá poskytuje porovnateľné údaje o rezervách za rok 2015 a zároveň zohľadňuje reklasifikáciu rezervy na súdne spory na dlhodobú rezervu a neúčtovanie o tvorbe rezervy na zostavenie výročnej správy (vykázané v rámci rezervy *Overenie účtovnej závierky a zostavenie daňového priznania*).

Tabuľka 3.7 Návrh prezentácie rezerv v poznámkach Slovenská produkčná, a. s. za rok 2016

BEŽNÉ ÚČTOVNÉ OBDOBIE – 2016 (€)					
	Stav k 1. 1. 2016	Tvorba	Použitie	Zrušenie	Stav k 31. 12. 2016
<u>Dlhodobé rezervy</u>	129 915	0	7 206	19 024	103 685
- ostatné	129 915	0	7 206	19 024	103 685
Súdne spory	129 915	0	7 206	19 024	103 685
<u>Krátkodobé rezervy</u>	503 758	37 246	479 852	15 170	45 982
- zákonné	31 620	23 746	16 450	15 170	23 746
Nevyčerpaná dovolenka vrátane poistenia	31 620	23 746	16 450	15 170	23 746
- ostatné	472 138	13 500	463 402	0	22 236
Overenie účtovnej závierky a zostavenie daňového priznania	18 280	13 500	18 280	0	13 500
Vecné a finančné výhry	96 131	0	87 395	0	8 736
Odmeny	267 728	0	267 728	0	0
Iné	90 000	0	90 000	0	0
<u>Spolu</u>	633 673	37 246	487 058	34 194	149 667
BEZPROSTREDNE PREDCHÁDZAJÚCE ÚČTOVNÉ OBDOBIE – 2015 (€)					
	Stav k 1. 1. 2015	Tvorba	Použitie	Zrušenie	Stav k 31. 12. 2015
<u>Dlhodobé rezervy</u>	150 111	0	11 071	9 125	129 915
- ostatné	150 111	0	11 071	9 125	129 915
Súdne spory	150 111	0	11 071	9 125	129 915
<u>Krátkodobé rezervy</u>	160 512	503 758	147 330	13 232	503 758
- zákonné	23 732	31 620	10 550	13 242	31 620
Nevyčerpaná dovolenka vrátane poistenia	23 732	31 620	10 550	13 242	31 620

- ostatné	136 780	472 139	136 780	0	472 139
Overenie účtovnej závierky a zostavenie daňového priznania	31 780	18 280	31 780	0	18 280
Vecné a finančné výhry	0	96 131	0	0	96 131
Odmeny	0	267 728	0	0	267 728
Iné	105 000	90 000	105 000	0	90 000
<u>Spolu</u>	310 683	503 758	158 401	22 367	633 673

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa účtovnej závierky Slovenská produkčná, a. s. za rok 2015 a 2016.

Navrhovaná prezentácia rezerv v súvahe, ako aj v poznámkach účtovnej závierky Slovenská produkčná, a. s. zohľadňuje vecnú podstatu a najmä časový charakter rezervy na súdne spory, čoho dôsledkom je zmena štruktúry vykázaných rezerv – reklasifikáciou časti krátkodobých rezerv na dlhodobé rezervy, pričom celková výška rezerv zostáva nemenná. Výška rezerv vykázaných v účtovnej závierke sa mení až v dôsledku návrhu neúčtovať o rezerve na zostavenie výročnej správy za rok 2016, čoho dôsledkom by bolo zníženie vykázaných krátkodobých rezerv, a súčasne celkových rezerv, o 750 € v roku 2016. Používateľ informácií z účtovnej závierky tak dostáva informácie poskytujúce verný a pravdivý obraz o povinnostiach účtovnej jednotky a ich predpokladanom okamihu vysporiadania. Spoločnosť by vykázaním rezervy na súdne spory ako dlhodobej rezervy zároveň prehĺbila uplatňovanie zásady opatrnosti, nakoľko by s vyššou mierou obozretnosti prezentovala, že prebiehajúce súdne spory nespôsobia zníženie ekonomických zdrojov spoločnosti v dohľadných týždňoch alebo mesiacoch, avšak sú dôvodom na dlhodobé posudzovanie finančného zdravia podniku. Prezentácia stavu a zmeny rezerv v poznámkach účtovnej závierky v roku 2016, vrátane porovnateľných údajov za rok 2015, taktiež prispieva k informovanosti čitateľov a hodnotiteľov údajov z účtovnej závierky. Tieto osoby sú schopné jednoduchšie a rýchlejšie prijať relevantné ekonomické rozhodnutia vo vzťahu k spoločnosti, ak majú dostatok porovnateľných údajov na jednom mieste, napr. finančné inštitúcie posudzujúce bonitu klienta žiadajúceho o úver, ak je jedným z posudzovaných parametrov vývoj účtovných rezerv vrátane ich štruktúry.

3.3 Analýza účtovania rezerv v MAC TV, s. r. o.

Spoločnosť MAC TV, s. r. o. poskytuje služby v oblasti spracovania a sprostredkovania audiovizuálnych záznamov prostredníctvom verejného vysielania, nakoľko je držiteľom licencie na televízne vysielanie udelenej Radou pre vysielanie a retransmisiu (RpVaR). Hlavný predmet činnosti determinuje štruktúru záväzkov a s tým súvisiacich rezerv, o ktorých spoločnosť účtuje vrátane tých, ktoré sú špecifické iba pre televízneho vysielateľa. Podobne ako Slovenská produkčná, a. s. tak ani MAC TV, s. r. o. nemá vypracovaný vnútorný predpis pre oblasť účtovania rezerv. Predmetom nasledujúcej tabuľky 3.8 sú začiatkové stavy analytických účtov rezerv k 1. 1. 2016 a v nadväzujúcom popise sú pomenované všeobecné postupy uplatňované pri účtovaní jednotlivých druhov rezerv v MAC TV, s. r. o.

Tabuľka 3.8 Začiatkové stavy účtov rezerv v MAC TV, s. r. o. k 1. 1. 2016

Účet rezerv	Začiatkový stav k 1. 1. 2016 (€)
323140 – Krátkodobé rezervy – pokuty RpVaR do r. 2010	3 990,00
323141 – Krátkodobé rezervy – pokuty RpVaR od r. 2011	190 683,00
323145 – Krátkodobé rezervy – súdne spory	278 326,00
323150 – Krátkodobé rezervy – audit + daňové priznanie	8 436,62
323155 – Krátkodobé rezervy – služby (518)	100 000,00
323165 – Krátkodobé rezervy – Audiovizuálny fond 2 %	410 495,60
323950 – Krátkodobé rezervy – ostatné nedaňové	766,33
Celkovo za účet 323	992 697,55

Zdroj: Spracované podľa hlavnej knihy v MAC TV, s. r. o. k 1. 1. 2016

Účty 323140 – Krátkodobé rezervy – pokuty RpVaR do r. 2010 a 323141 – Krátkodobé rezervy – pokuty RpVaR od r. 2011 analyticky rozčleňujú vytvorené rezervy na pokuty udelené Radou pre vysielanie a retransmisiu za porušenie zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vysielaní a retransmisii“). Tvorba rezervy na pokuty je účtovaná výsledkovo, a to na strane Má dať účtu 545 – Ostatné pokuty, penále a úroky z omeškania.

Na účte 323145 – *Krátkodobé rezervy – súdne spory* účtuje spoločnosť o rezervách na prebiehajúce súdne spory vo veci žalôb fyzických osôb na vysielateľa za ujmu na ochrane osobnosti v zmysle zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „občiansky zákonník“). Tvorba rezervy na súdne spory je účtovaná s vplyvom na výsledok hospodárenia, a to na ťarchu účtu 548 – Ostatné náklady na hospodársku činnosť.

MAC TV, s. r. o. vyplýva v zmysle zákona o účtovníctve povinnosť overenia účtovnej závierky audítorom, na čo si vytvára rezervu na účte 323150 – *Krátkodobé rezervy – audit + daňové priznanie*. Tvorba rezervy na audit je účtovaná na ťarchu účtu 518 – Ostatné služby, rovnako ako súhrnná rezerva na zostavenie účtovnej závierky, daňového priznania a výročnej správy.

Začiatkový stav účtu 323155 – *Krátkodobé rezervy – služby (518)* k 1. 1. 2016 reprezentoval spoločnosťou vytvorenú rezervu vzťahujúcu sa na poplatky do ochranných zväzov autorov a umelcov v súlade so zákonom č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „autorský zákon“). Spoločnosť účtuje tvorbu rezervy na strane Má dať účtu 518 – Ostatné služby, a teda s vplyvom na výsledok hospodárenia.

Vytvorená rezerva na účte 323165 – *Krátkodobé rezervy – Audiovizuálny fond 2 %* vypovedá o výške povinného odvodu do Audiovizuálnemu fondu, ktorý musí vysielateľ uhradiť v zmysle zákona o Audiovizuálnom fonde. Tvorba rezervy na Audiovizuálny fond je účtovaná na ťarchu účtu 518 – Ostatné služby.

Účet 323950 – *Krátkodobé rezervy – ostatné nedaňové* slúži spoločnosti na účtovanie tvorby ďalších rezerv, ktorých tvorba nie je v zmysle zákona o dani z príjmov uznaná ako daňový výdavok. Začiatkový stav účtu k 1. 1. 2016 predstavuje vytvorenú rezervu na vypracovanie výročnej správy za rok 2012 externou spoločnosťou, k čomu napokon nedošlo. MAC TV, s. r. o. vo svojom účtovníctve zohľadnila zásadu opatrnosti, nakoľko počas plynutia premlčacej doby na záväzky z obchodného styku, ktorá je v zmysle § 397 obchodného zákonníka štyri roky, rezervu na vypracovanie výročnej správy nezrušila, a to pre prípad, že by sa externá spoločnosť domáhala náhrady za nerealizovanú dodávku služby, napr. podaním žaloby na súde. K súvahovému dňu spoločnosť pravidelne posudzovala časové vymedzenie rezervy a dospela k záveru, že najpravdepodobnejšia zostatková doba vysporiadania (domáhania sa náhrady dodávateľom) nepresahuje 12 mesiacov odo dňa posudzovania, a preto rezervu na nevypracovanú výročnú správu za rok 2012 klasifikovala

ako krátkodobú rezervu, a takto ju aj vykazovala. Počas sledovaného obdobia nenastal na účte žiaden pohyb. MAC TV, s. r. o. zaúčtovala zrušenie rezervy až v roku 2017, po uplynutí premlčacej doby, a to v prospech účtu 518 – Ostatné služby.

3.3.1 *Rezerva na pokuty Rady pre vysielanie a retransmisiu*

MAC TV, s. r. o. je držiteľom licencie televízneho vysielateľa v súlade so zákonom o vysielaní a retransmisii a má povinnosť dbať, aby jej vysielanie bolo nezaujaté, objektívne a v súlade so slovenskou legislatívou, ako aj legislatívou Európskej únie. RpVaR dohliada na dodržiavanie plurality vysielania a rešpektovanie právnych predpisov. V prípade porušenia predpisov udeľuje RpVaR sankcie, najmä finančné pokuty. Dôvodom udelenia pokuty je napr. skrytá reklama v príspevkoch, porušenie ustanovení o ochrane maloletých, prekročenie času vyhradeného pre reklamy, nadmerné prerušovanie programu reklamou, obscénne a vulgárne vyjadrovanie, nevhodné scény a iné.

V zmysle § 64 ods. 6 zákona o vysielaní a retransmisii má vysielateľ právo do 15 dní podať odvolanie voči udelenej pokute. MAC TV, s. r. o. túto možnosť využíva a keďže pokuta udelená RpVaR ešte nenadobudla právoplatnosť, tak spoločnosť vytvára na tieto možné straty rezervu. Každá udelená pokuta je posudzovaná individuálne vzhľadom šancu úspešného odvolania a výšku očakávanej úhrady. Rezerva je účtovaná do nákladov – ovplyvňuje výsledok hospodárenia, avšak nie je uznaná za daňový náklad v zmysle zákona o dani z príjmov – neovplyvňuje základ dane z príjmov.

Návrh na vytvorenie rezervy na pokuty dáva spoločnosti právne oddelenie, ktoré zastupuje MAC TV, s. r. o. vo veci odvolania sa voči pokute udelenej RpVaR. Právne oddelenie informuje o potrebe tvorby rezervy na pokuty minimálne dvakrát ročne – v októbri vo väzbe na konanie pred-auditu a ku dňu, ku ktorému je zostavovaná účtovná závierka. O potrebe zúčtovania rezervy informuje právne oddelenie priebežne počas roku, vo vzťahu k výsledku aktívnych odvolaní.

Začiatkový stav účtu 323140 – Krátkodobé rezervy – pokuty RpVaR do r. 2010 k dátumu 1. 1. 2016 reprezentuje rezervu na pokutu udelenú RpVaR v roku 2010, voči ktorej sa MAC TV, s. r. o. odvolala a konanie nebolo do súčasnosti ukončené.

MAC TV, s. r. o. účtuje ostatné rezervy na pokuty RpVaR na účte 323140 – Krátkodobé rezervy – pokuty RpVaR od r. 2011. Začiatkový stav účtu k 1. 1. 2016 je naakumulovaním vytvorených a nezúčtovaných rezerv na pokuty za roky 2011 – 2016.

MAC TV, s. r. o. účtuje tvorbu a zúčtovanie rezervy na pokuty RpVaR na účte krátkodobých rezerv (323 – Krátkodobé rezervy), avšak v účtovnej závierke vykazuje vytvorené rezervy ako dlhodobé. Takéto účtovanie nezohľadňuje predpokladanú dobu vysporiadania záväzku (rezervy), ktorá je spravidla dlhšia ako jeden rok. Preto by bolo vhodnejšie použitie účtu dlhodobých rezerv (459 – Ostatné rezervy).

V priebehu účtovného obdobia 2016 informovalo právne oddelenie o neúspešnom odvolaní v prípade 6 pokút, na ktoré bola vytvorená rezerva v celkovej výške 46 982 €, a z tohto dôvodu spoločnosť zaúčtovala použitie rezervy na pokuty. V daných prípadoch bola výška vytvorenej rezervy totožná s výškou pokuty, ako aj s konečnou povinnosťou úhrady voči RpVaR vyplývajúcou z neúspešného odvolacieho konania. MAC TV, s. r. o. si bola už pri tvorbe rezervy na jednotlivé pokuty vedomá pomerne nízkej šancie na úspešné odvolanie, a preto, v súlade so zásadou opatrnosti, rezervu v čase jej tvorby ocenila v plnej výške udelenej pokuty.

Právne oddelenie v roku 2016 taktiež informovalo o úspešnom odvolacom konaní v 2 prípadoch s celkovou vytvorenou rezervou 10 500 €. MAC TV, s. r. o. v tejto výške účtovala o rozpustení nepotrebné rezervy. Zaúčtovanie použitia a rozpustenia nepotrebné rezervy na pokuty je zhrnuté v tabuľke 3.9.

Tabuľka 3.9 Zúčtovanie rezervy na pokuty RpVaR v roku 2016

Doklad	Text	Suma	Má dať	Dal
IÚD	Použitie rezervy pri neúspešnom odvolaní	46 982	323141	379
IÚD	Zrušenie rezervy pri úspešnom odvolaní	10 500	323141	545

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa hlavnej knihy v MAC TV, s. r. o. za rok 2016.

Počas roku 2016 udelila RpVaR spoločnosti MAC TV, s. r. o. viacero pokút, z ktorých voči 13 bolo podané odvolanie, a preto spoločnosť pristúpila k súvahovému dňu k tvorbe rezervy na pokuty. Po konzultácii s právnym oddelením, a ich odborným odhadom o úspešnosti odvolaní, vytvorila spoločnosť súhrnnú rezervu vo výške 101 622 €. Individuálne ocenenia rezervy pre jednotlivé pokuty boli v škále 500 – 20 000 €. MAC TV,

s. r. o. zaúčtovala k 31. 12. 2016 tvorbu rezervy na pokuty RpVaR v sume 101 622 €, a to na ťarchu účtu 545 – Ostatné pokuty, penále a úroky z omeškania a súčasne v prospech účtu 323141 – Krátkodobé rezervy – pokuty RpVaR od r. 2011.

3.3.2 *Rezerva na súdne spory*

MAC TV, s. r. o., ako televízny vysielateľ, vedie viaceré súdne spory s fyzickými osobami, ktoré sa domnievajú, že im boli v televíznom vysielaní obmedzené práva na ochranu osobnosti vyplývajúce z občianskeho zákonníka, v dôsledku čoho požadujú od spoločnosti ospravedlnenie a vyplatenie nemajetkovej ujmy.

Spoločnosť vytvára na prebiehajúce súdne spory, v ktorých bola podaná žaloba na vysielateľa za nemajetkovú ujmu, rezervu, a to po konzultácii s právnym oddelením. Právne oddelenie hodnotí každý prípad individuálne, pričom posudzuje sumu náhrady nemajetkovej ujmy požadovanú žalujúcim, pravdepodobnosť úspechu žaloby a odhad skutočne vyplatenej náhrady za nemajetkovú ujmu vrátane trovov občianskeho súdneho konania.

K 1. 1. 2016 viedla MAC TV, s. r. o. 25 súdnych sporov o ochrane práv osobnosti s fyzickými osobami, na ktoré mala vytvorenú rezervu v celkovej výške 278 326 € na účte 323145 – Krátkodobé rezervy – súdne spory. Na jednotlivé súdne spory bola najčastejšie vytvorená rezerva v intervale 5 000 – 20 000 €, pričom v jednom prípade spoločnosť eviduje rezervu vo výške 70 000 €. Žalovaná suma náhrady nemajetkovej ujmy sa v závislosti od prípadu líši, v niektorých sporoch prevyšuje aj 200 000 €. Počas sledovaného obdobia nevstúpila MAC TV, s. r. o. do nového súdneho sporu a zároveň nebolo žiadne prebiehajúce súdne konanie ukončené, preto na účte 323145 – Krátkodobé rezervy – súdne spory nenastal pohyb.

Zo samotného faktu, že počas roku 2016 nebol žiaden súdny spor ukončený, je zrejmé, že účtovanie o rezervách na súdne spory prostredníctvom účtu 323 – Krátkodobé rezervy je nevhodné. Spoločnosť síce v účtovnej závierke vykazuje rezervy k súdnym sporom ako dlhodobé rezervy, čomu však nezodpovedá bežné účtovanie vrátane výstupov z hlavnej knihy. Preto by bolo adekvátne účtovať rezervy na súdne spory prostredníctvom účtu dlhodobých rezerv 459 – Ostatné rezervy a k nemu vytvorenej analytickej evidencie.

3.3.3 Rezerva na audit a rezerva na zostavenie účtovnej závierky, daňového priznania a výročnej správy

MAC TV, s. r. o. má v zmysle § 19 ods. 1 písm. a) zákona o účtovníctve povinnosť auditu účtovnej závierky, keďže presahuje 2 z 3 uvedených kritérií zakladajúcich povinnosť auditu, a to kritérium ocenenia majetku a kritérium čistého obratu.

Spoločnosť je pravidelne auditovanou spoločnosťou a na konci každého účtovného obdobia u nej audítorská spoločnosť vykonáva tzv. pred-audit. Za audit účtovnej závierky a výročnej správy za rok 2015 bola dohodnutá celková odmena audítorskej spoločnosti vo výške 10 500 €. Do konca účtovného obdobia roku 2015 nebola časť audítorských služieb v sume 5 250 € vyfakturovaná. V tejto sume vytvorila spoločnosť rezervu na audit za rok 2015 na ťarchu účtu 518 – Ostatné služby so súvzťažným zápisom v prospech účtu 323150 – Krátkodobé rezervy – audit + daňové priznanie.

MAC TV, s. r. o. má, rovnako ako Slovenská produkčná, a. s., uzavretú zmluvnú spoluprácu s externou spoločnosťou, ktorá jej zostavuje účtovnú závierku, daňové priznanie a výročnú správu na podklade údajov z účtovníctva. MAC TV, s. r. o. tvorí na tieto služby jednu súhrnnú rezervu na účte 323150 – Krátkodobé rezervy – audit + daňové priznanie. Spoločnosť vytvorila k 31. 12. 2015 rezervu na služby súvisiace so zostavením účtovnej závierky, daňového priznania a výročnej správy za rok 2015 v sume 3 186,62 €, pričom vychádzala z predbežnej kalkulácie externou spoločnosťou, a to zaúčtovaním na ťarchu účtu 518 – Ostatné služby a súvzťažne na účte 323150 – Krátkodobé rezervy – audit + daňové priznanie. Daná rezerva spoločne s rezervou na audit účtovnej závierky určili začiatkový stav účtu 323150 – Krátkodobé rezervy – audit + daňové priznanie k 1. 1. 2016.

Po uskutočnení auditu za rok 2015 bola spoločnosti v júli 2016 vyfakturovaná zvyšná časť odplaty za audit zo strany audítorskej spoločnosti. V čase prijatia faktúry čerpala MAC TV, s. r. o. vytvorenú rezervu na audit v sume 5 250 €, a to zúčtovaním rezervy na ťarchu účtu 323150 – Krátkodobé rezervy – audit + daňové priznanie a súčasne v prospech účtu záväzkov 321 – Dodávatelia.

V júli 2016 boli spoločnosti doručené faktúry s vyúčtovaním služieb súvisiacich so zostavením účtovnej závierky, daňového priznania a výročnej správy (dokumenty) za rok 2015 v celkovej sume 3 234,42 €. V súvislosti so zaúčtovaním prijatých faktúr účtovala MAC TV, s. r. o. o použití vytvorenej rezervy a súčasne o doúčtovaní nákladov v sume

prevyšujúcej pôvodne vytvorenú rezervu na služby súvisiace so zostavením dokumentov (Má dať), a to súvzťažne so zaúčtovaním záväzku na účte 321 – Dodávatelia (Dal). Zaúčtovanie použitia rezervy na audit a na zostavenie dokumentov za rok 2015 je súhrnne zobrazené v tabuľke 3.10.

Tabuľka 3.10 Zúčtovanie rezervy na audit a na zostavenie dokumentov za rok 2015

Doklad	Text	Suma	Má dať	Dal
PFA	Použitie rezervy na audit 2015	5 250,00	323150	321
PFA	Zostavenie účtovnej závierky, výročnej správy a daňového priznania 2015			
	a) použitie rezervy	3 186,62	323150	321
	b) doúčtovanie nákladov	47,80	518	321

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa hlavnej knihy v MAC TV, s. r. o. za rok 2016.

Počas pred-auditu, uskutočneného na konci účtovného obdobia 2016 vo veci auditu účtovnej závierky za rok 2016, bola dohodnutá celková odmena za audit v sume 10 500 €. Do konca účtovného obdobia nebola vyfakturovaná suma 5 250 €, v ktorej vytvorila spoločnosť k 31. 12. 2016 rezervu na audit účtovnej závierky za rok 2016 na ťarchu účtu 518 – Ostatné služby a súčasne v prospech účtu 323150 – Krátkodobé rezervy – audit + daňové priznanie.

MAC TV, s. r. o. boli po skončení účtovného obdobia, avšak do dňa zostavenia účtovnej závierky, vyfakturované služby od externej spoločnosti za zostavenie daňového priznania a účtovnej závierky za rok 2016, čo spoločnosť zohľadnila pri účtovaní upravujúcich závierkových účtovných prípadov zaúčtovaním nákladov na účte 518 – Ostatné služby (Má dať) súčasne so vznikom záväzku na účte 321 – Dodávatelia (Dal). Spoločnosti nebolo vyfakturované zostavenie výročnej správy za rok 2016 vo vopred dohodnutej sume 750 €. MAC TV, s. r. o. vytvorila k 31. 12. 2016 rezervu na zostavenie výročnej správy za rok 2016 vo výške 750 €, a to na strane Má dať účtu 518 – Ostatné služby a súvzťažne na strane Dal účtu 323150 – Krátkodobé rezervy – audit + daňové priznanie. Nakoľko bola suma 750 € fixne dohodnutá, tak mala MAC TV, s. r. o. danú skutočnosť vyhodnotiť ako nevyfakturovanú dodávku služieb s istou výškou záväzku, a teda účtovať v prospech účtu 326 – Nevyfakturované dodávky, t. j. neúčtovať o tvorbe rezervy. V súlade s postupmi účtovania pre podnikateľov mohla MAC TV, s. r. o. identifikovať danú skutočnosť ako dôvod na účtovanie časového rozlíšenia nákladov, t. j. účtovať v prospech účtu 383 – Výdavky budúcich období.

3.3.4 Rezerva na nevyfakturované služby

MAC TV, s. r. o, je televízny vysielateľ, ktorý poskytuje audiovizuálne záznamy diel prostredníctvom verejného vysielania. Pri použití autorského diela a umeleckého výkonu v televíznom vysielaní musí dodržiavať autorský zákon a spolupracovať so zväzmi a združeniami zastupujúcimi práva autorov, napr. SOZA, SLOVGRAM, OZIS a iné. Súčasťou tejto spolupráce je predovšetkým uhrádzanie poplatkov a odmien za použitie a šírenie predmetu duševného vlastníctva autorov a umelcov, ktoré sú pre televízneho vysielateľa nákladom bežného účtovného obdobia.

Začiatkový stav účtu 323155 – Krátkodobé rezervy – služby (518) k 1. 1. 2016 reprezentoval vytvorenú rezervu na poplatky SOZA za použitie hudobných diel vo vysielaní v roku 2015. MAC TV, s. r. o. uzavrela v júli 2015 zmluvu so SOZA, na základe ktorej vystavovala SOZA nasledujúcich 12 mesiacov mesačne faktúru na 100 000 €. Do konca účtovného obdobia nebola vysielateľovi doručená faktúra za september 2015. Spoločnosť preto k súvahovému dňu zaúčtovala tvorbu rezervy vo výške 100 000 €, a to na ťarchu účtu 518 – Ostatné služby. Takéto zaúčtovanie tvorby rezervy bolo nesprávne.

Spoločnosť mala dostatok podkladov, aby vedela spoľahlivo určiť výšku povinnosti voči SOZA ako aj časový rámec, nakoľko mala uzavretú zmluvu s paušálnou fakturáciou. Neboli tak naplnené základné atribúty rezervy – neurčité časové vymedzenie alebo výška. MAC TV, s. r. o. mala preto ku dňu, ku ktorému zostavovala účtovnú závierku za rok 2015 účtovať o nevyfakturovanej dodávke služby, a to v prospech účtu 326 – Nevyfakturované dodávky. Prípustné by bolo aj použitie účtu časového rozlíšenia 383 – Výdavky budúcich období, nakoľko spoločnosti bola známa presná suma, vecný obsah aj účtovné obdobie, ktorého sa poplatky za služby týkali.

Vo februári 2016 spoločnosť napokon prijala faktúru od SOZA za september 2015. V čase prijatia faktúry zaúčtovala spoločnosť svoju existujúcu povinnosť voči SOZA na účte 323165 – Krátkodobé rezervy – služby (518) na stranu Má dať a na účte záväzkov 321 – Dodávatelia na stranu Dal, a to v sume prijatej faktúry – 100 000 €.

Ak by MAC TV, s. r. o. postupovala v súlade s postupmi účtovania pre podnikateľov, t. j. účtovala o nevyfakturovanej dodávke služby a nie o rezerve, tak by v súvislosti s prijatou faktúrou za poplatky SOZA účtovala na strane Dal vznik záväzku na účte 321 – Dodávatelia a na strane Má dať zúčtovala nevyfakturovanú dodávku na účte 326 – Nevyfakturované

dodávky, resp. účte 383 – Výdavky budúcich období, ak by o danej skutočnosti účtovala ako o časovom rozlíšení nákladov.

K 31. 12. 2016 zaúčtovala MAC TV, s. r. o. tvorbu rezervy na poplatky SLOVGRAM-u na odmeny umelcom a výrobcom audiovizuálneho záznamu. Na rozdiel od SOZA, nemá spoločnosť so SLOVGRAM-om uzatvorenú zmluvu s fixnou fakturáciou. Uhrádzané poplatky sú závislé od minutáže umeleckého výkonu v kalendárnom mesiaci a aktuálneho sadzovníka SLOVGRAM-u, pričom sú splatné až po odsúhlasení predkladaných výkazov samotnou organizáciou. MAC TV, s. r. o. nemala ku dňu, ku ktorému zostavovala účtovnú závierku za rok 2016 vyrozmnenie o odsúhlasení výkazov od SLOVGRAM-u, preto k súvahovému dňu zaúčtovala tvorbu rezervu v predpokladanej výške poplatku v sume 52 500 €, a to na ťarchu účtu 518 – Ostatné služby a súčasne v prospech účtu rezerv 323165 – Krátkodobé rezervy – služby (518).

3.3.5 Rezerva na príspevok do Audiovizuálneho fondu

Spoločnosť MAC TV, s. r. o. je držiteľom licencie televízneho vysielateľa a v súlade s § 25 zákona o Audiovizuálnom fonde má povinnosť každoročne odvieť príspevok do Audiovizuálneho fondu vo výške 2 % z prijatých tržieb z reklamného času za kalendárny rok. Príspevok do Audiovizuálneho fondu je nákladom, ktorý sa vecne a časovo viaže k výnosom z reklamy v bežnom účtovnom období, a preto musí byť aj v tomto období zaúčtovaný a vykázaný v účtovnej závierke.

MAC TV, s. r. o. dosiahla za rok 2015 tržby z reklamy vo výške 20 524 780 €, o čom informuje v poznámkach účtovnej závierky v *článku E. ods. 1 – Tržby za vlastné výkony a tovar*. Spoločnosť tak k 31. 12. 2015 zaúčtovala tvorbu rezervy na príspevok do Audiovizuálneho fondu vo výške 2 % z celkových výnosov z reklamy – 410 495,60 €, a to na ťarchu nákladového účtu 518 – Ostatné služby so súvzťažným zápisom v prospech účtu 323165 – Krátkodobé rezervy – Audiovizuálny fond 2 %, čím zároveň definovala začiatkový stav príslušného účtu rezerv k 1. 1. 2016. Spoločnosť účtovala v danom prípade o tvorbe rezervy, nakoľko v čase zostavenia účtovnej závierky ešte nebolo podané vyúčtovanie príspevku do Audiovizuálneho fondu, ktoré by bolo podkladom pre účtovanie povinnosti úhrady na účte záväzkov. Audiovizuálny fond má súčasne právo požadovať od vysielateľa dodatočné predloženie účtovnej dokumentácie na posúdenie, či bol príspevok vyúčtovaný

v správnej výške, a preto je výpočet príspevku, vykonaný spoločnosťou, najlepším možným odhadom skutočných výdavkov (nákladov).

K 29. 7. 2016 podala MAC TV, s. r. o. Audiovizuálnemu fondu *Vyúčtovanie príspevku do Audiovizuálneho fondu za rok 2015* (pozri *Príloha 3* diplomovej práce), na základe ktorého sa zaviazala do 30. 7. 2016 uhradiť príspevok na účet Audiovizuálneho fondu v sume 410 496 €. V zmysle § 30 zákona o Audiovizuálnom fonde je uhrádzaný príspevok zaokrúhľovaný na celé eurá nahor, a preto, hoci je rezerva odhadom výdavkov potrebných na vysporiadanie záväzku, mohla MAC TV, s. r. o už v čase tvorby rezervy zaokrúhliť výpočet na celé eurá nahor. Keďže tak spoločnosť neučinila, musela v roku 2016 dodatočne doúčtovať do nákladov 0,40 € vplyvom zaokrúhľovania. Zaúčtovanie použitia rezervy, vo väzbe na podané vyúčtovanie príspevku, je zachytené v tabuľke 3.11.

Tabuľka 3.11 Použitie rezervy na príspevok do Audiovizuálneho fondu za rok 2015

Doklad	Text	Suma	Má dať	Dal
IÚD	Vyúčtovanie príspevku do Audiovizuálneho fondu 2015			
	a) použitie rezervy	410 495,60	323165	379
	b) doúčtovanie nákladov	0,40	518	379

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa hlavnej knihy v MAC TV, s. r. o. za rok 2016.

Za účtovné obdobie 2016 dosiahla MAC TV, s. r. o. tržby z reklamy 19 695 000 €, a preto k 31. 12. 2016 pristúpila k tvorbe rezervy na príspevok do Audiovizuálneho fondu v sume 393 900 €, t. j. 2 % z tržieb z reklamy. Tvorbu rezervy zaúčtovala MAC TV, s. r. o. na ľarchu účtu 518 – Ostatné služby a súčasne v prospech účtu 323165 – Krátkodobé rezervy – Audiovizuálny fond 2 %, čím zároveň ustanovila konečný zostatok príslušného účtu rezerv k 31. 12. 2016.

3.4 Prezentácia rezerv v účtovnej závierke MAC TV, s. r. o.

MAC TV, s. r. o. je veľkou účtovnou jednotkou, rovnako ako materský podnik Slovenská produkčná, a. s., a teda v oblasti zostavovania účtovnej závierky rešpektuje totožné právne predpisy. Zostatky rezerv ku dňu, ku ktorému je zostavená účtovná závierka vykazuje v súvahe (Úč POD 1-01) a poznámkach (Úč POD 3-01).

Na účtovanie rezerv počas účtovného obdobia slúži v MAC TV, s. r. o. účet 323 – Krátkodobé rezervy a k nemu vedená analytická evidencia pomocou analytických účtov.

Spoločnosť k súvahovému dňu individuálne posudzuje charakter vytvorenej rezervy vzhľadom na zostatkovú dobu vysporiadania a podľa toho ich aj spoločnosť vykazuje v účtovnej závierke ako dlhodobé rezervy, resp. krátkodobé rezervy.

Na základe získaných poznatkov v sledovanom období možno konštatovať, že spoločnosť vykazuje ako dlhodobé rezervy vytvorené rezervy na pokuty Rade pre vysielanie a retransmisiu a na súdne spory o náhrade nemajetkovej ujmy. Ako krátkodobé rezervy spoločnosť vymedzila vytvorené rezervy na audit, na služby súvisiace so zostavením účtovnej závierky, daňového priznania a výročnej správy, na nevyfakturované služby (ostatné prevádzkové náklady) ochranných zväzov autorov a umelcov, na príspevok do Audiovizuálneho fondu a na vypracovanie výročnej správy za rok 2012 .

Ako bolo už skôr uvedené, tak spoločnosť v roku 2015 vytvorila rezervu na nevyfakturované poplatky pre SOZA v sume 100 000 €, pričom táto skutočnosť nezakladala dôvod tvorby rezervy, ale mala byť klasifikovaná ako nevyfakturovaná dodávka (účet 326). Spoločnosť mohla v danom prípade uplatniť aj účtovanie o časovom rozlíšení nákladov prostredníctvom výdavkov budúcich období (účet 383). Táto nesprávnosť zapríčinila, že spoločnosť v roku 2015 vykázala v súvahe krátkodobé rezervy o 100 000 € vyššie než mali byť, a tým ovplyvnila aj porovnateľné údaje za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie vykázané v súvahe v roku 2016. Suma 100 000 € z nevyfakturovaných poplatkov SOZA mala byť v súvahe vykázaná medzi záväzkami z obchodného styku (riadok 126) pri účtovaní cez účet 326 – Nevyfakturované dodávky. V prípade účtovania ako o časovom rozlíšení nákladov, pri účtovaní cez účet 383 – Výdavky budúcich období, by 100 000 € bolo vykázaných ako krátkodobé výdavky budúcich období (riadok 143).

Ďalšej nesprávnosti sa MAC TV, s. r. o. dopustila v roku 2016, keď povinnosť voči externej spoločnosti za zostavenie výročnej správy za rok 2016 v sume 750 € klasifikovala ako tvorbu rezervy, hoci mala aj v tomto prípade, v súlade s postupmi účtovania pre podnikateľov, účtovať o nevyfakturovanej dodávke na účte 326 – Nevyfakturované dodávky a vykázať sumu 750 € v rámci riadku 126 súvahy. Prípustnou alternatívou je v tejto situácii aj účtovanie o časovom rozlíšení nákladov na účte 383 – Výdavky budúcich období a následné vykazovanie na riadku 143 súvahy. V nasledujúcom obrázku 3.2 sú znázornené dopady na vykázané sumy rezerv v súvahe pred zmenou účtovania rezervy na nevyfakturované poplatky od SOZA a rezervy na zostavenie výročnej správy za rok 2016 a po zohľadnení zmeny účtovania, t. j. neúčtovaní o tvorbe rezerv v daných prípadoch.

Obrázok 3.2 Vplyv zmeny účtovania rezerv v MAC TV, s. r. o. na súvahu

UZPODv14_9

Súvaha
Úč POD 1 - 01

DIČ 2 0 2 0 4 8 4 5 8 7

IČO 0 0 6 1 8 3 2 2

Ozna- čenie a	STRANA PASÍV b	Číslo riadku c	Bežné účtovné obdobie 4	Bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie 5
B.II.	Dlhodobé rezervy r. 119 + r. 120	118	5 1 7 1 3 9	4 7 2 9 9 9
B.II.1.	Zákonné rezervy (451A)	119		
2.	Ostatné rezervy (459A, 45XA)	120	5 1 7 1 3 9	4 7 2 9 9 9
B.V.	Krátkodobé rezervy r. 137 + r. 138	136	4 5 3 1 6 6	5 1 9 6 9 9
B.V.1.	Zákonné rezervy (323A, 451A)	137		
2.	Ostatné rezervy (323A, 32X, 459A, 45XA)	138	4 5 3 1 6 6	5 1 9 6 9 9

UZPODv14_9

Súvaha
Úč POD 1 - 01

DIČ 2 0 2 0 4 8 4 5 8 7

IČO 0 0 6 1 8 3 2 2

Ozna- čenie a	STRANA PASÍV b	Číslo riadku c	Bežné účtovné obdobie 4	Bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie 5
B.II.	Dlhodobé rezervy r. 119 + r. 120	118	5 1 7 1 3 9	4 7 2 9 9 9
B.II.1.	Zákonné rezervy (451A)	119		
2.	Ostatné rezervy (459A, 45XA)	120	5 1 7 1 3 9	4 7 2 9 9 9
B.V.	Krátkodobé rezervy r. 137 + r. 138	136	4 5 2 4 1 6	4 1 9 6 9 9
B.V.1.	Zákonné rezervy (323A, 451A)	137		
2.	Ostatné rezervy (323A, 32X, 459A, 45XA)	138	4 5 2 4 1 6	4 1 9 6 9 9

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa účtovnej závierky MAC TV, s. r. o. za rok 2016.

Dôsledky neúčtovania nevyfakturovanej služby od SOZA a služieb za vypracovanie výročnej správy za rok 2016 ako o krátkodobých rezervách, ale ako o záväzku z nevyfakturovaných služieb (prípadne časovom rozlíšení nákladov), sa zobrazia aj v poznámkach účtovnej závierky. MAC TV, s. r. o. prezentuje ďalšie informácie o rezervách v tabuľkovej forme v poznámkach v článku C ods. 9 – Rezervy (pozri Príloha 4 diplomovej práce). Keďže MAC TV, s. r. o. je veľkou účtovnou jednotkou, tak by mala rovnako ako Slovenská produkčná, a. s. zverejniť v poznámkach porovnateľné údaje o rezervách za predchádzajúci rok, čo nezverejňuje. V nasledujúcej tabuľke 3.12 je navrhovaná prezentácia rezerv v poznámkach účtovnej závierky MAC TV, s. r. o. za rok 2016, ktorá obsahuje porovnateľné údaje o stave a zmene rezerv za rok 2015 a súčasne eliminuje dopady nesprávne zaúčtovanej rezervy na nevyfakturované služby (poplatky) SOZA a rezervy na zostavenie výročnej správy za rok 2016 vykázananej v rámci krátkodobej rezervy *Overenie účtovnej závierky a zostavenie daňového priznania*.

Tabuľka 3.12 Návrh prezentácie rezerv v poznámkach MAC TV, s. r. o za rok 2016

BEŽNÉ ÚČTOVNÉ OBDOBIE – 2016 (€)					
	Stav k 1. 1. 2016	Tvorba	Použitie	Zrušenie	Stav k 31. 12. 2016
<u>Dlhodobé rezervy</u>	472 999	101 622	46 982	10 500	517 139
- ostatné	472 999	101 622	46 982	10 500	517 139
Pokuty RpVaR	194 673	101 622	46 982	10 500	238 813
Súdne spory	278 326	0	0	0	278 326
<u>Krátkodobé rezervy</u>	419 699	451 650	418 933	0	452 416
- ostatné	419 699	451 650	418 933	0	452 416
Overenie účtovnej závierky a zostavenie daňového priznania	8 437	5 250	8 437	0	5 250
Ostatné prevádzkové N	766	52 500	0	0	53 266
Audiovizuálny fond	410 496	393 900	410 496	0	393 900
<u>Spolu</u>	892 698	553 272	465 915	10 500	969 555
BEZPROSTREDNE PREDCHÁDZAJÚCE ÚČTOVNÉ OBDOBIE – 2015 (€)					
	Stav k 1. 1. 2015	Tvorba	Použitie	Zrušenie	Stav k 31. 12. 2015
<u>Dlhodobé rezervy</u>	467 884	154 248	146 133	3 000	472 999
- ostatné	467 884	154 248	146 133	3 000	472 999
Pokuty RpVaR	282 243	61 563	146 133	3 000	194 673
Súdne spory	185 641	92 685	0	0	278 326
<u>Krátkodobé rezervy</u>	416 440	418 933	416 674	0	419 699
- ostatné	416 440	418 933	416 674	0	419 699
Overenie účtovnej závierky a zostavenie daňového priznania	13 687	8 437	13 687	0	8 437
Ostatné prevádzkové N	766	0	0	0	766
Audiovizuálny fond	401 987	410 496	401 987	0	410 496
<u>Spolu</u>	884 324	573 181	562 807	3 000	892 698

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa účtovnej závierky MAC TV, s. r. o. za rok 2015 a 2016.

Uvedená prezentácia rezerv v účtovnej závierke za rok 2016 poskytuje používateľom informácií dostatočný rozhľad o vývoji rezerv v MAC TV, s. r. o. a zároveň by spoločnosť takouto prezentáciu naplnila literu zákona (opatrenia). Spoločnosť zároveň nevykázaním nesprávne účtovanej rezervy na poplatky SOZA z roku 2015 spĺňa požiadavku na vernosť a pravdivosť prezentovaných údajov v účtovnej závierke. Neúčtovanie rezervy na poplatky SOZA v roku 2015 sa prejaví aj na výpočte niektorých finančných ukazovateľov, napr. ukazovateľov založených na báze cash-flow zohľadňujúcich pri výpočte zmenu rezerv za účtovné obdobie. Neopomenuteľným dôsledkom je aj skutočnosť, že takto spoločnosť vykáže k 31. 12. 2015 o 100 000 € nižšie celkové rezervy, avšak tento rozdiel sa transformoval do sumy vykázaných záväzkoch z obchodného styku prípadne časového rozlíšenia. Z bilančného hľadiska tak MAC TV, s. r. o. vykazuje k 31. 12. 2015 rovnakú celkovú výšku cudzích zdrojov (záväzkov), avšak zmenila sa ich štruktúra v snahe rešpektovať vecnú stránku a podstatu vykazovaných položiek.

3.5 Vzájomné porovnanie a zhodnotenie účtovania a prezentácie rezerv v Slovenská produkčná, a. s. a MAC TV, s. r. o.

Slovenská produkčná, a. s. a MAC TV, s. r. o. sú spoločnosti vykonávajúce činnosť v mediálnom priestore, ktorých podnikateľské aktivity sa navzájom ovplyvňujú a dopĺňajú. Vzájomná prepojenosť podnikania má dopad aj na rozsah a štruktúru účtovaných rezerv v oboch spoločnostiach.

Slovenská produkčná, a. s. realizuje výrobu televíznych programov a spotov, ktorých hlavným objednávateľom je MAC TV, s. r. o. Slovenská produkčná, a. s. zabezpečuje výrobu prostredníctvom subdodávateľov služieb, čím jej vznikajú obchodnoprávne vzťahy. V kontexte týchto vzťahov vytvára spoločnosť rezervu nevyfakturované subdodávky služieb ako aj rezervu na súdne konania podané subdodávateľmi služieb za neuhradenie fakturovanej sumy alebo jej časti. Slovenská produkčná, a. s. tvorí aj rezervy na finančné a vecné výhry v televíznych programoch a súťažiach, ktorých objednávateľom a vysielateľom je MAC TV, s. r. o.

Štruktúra a rozsah účtovaných rezerv v MAC TV, s. r. o. je taktiež do značnej miery determinovaná činnosťou spoločnosti Slovenská produkčná, a. s., a to najmä vo vzťahu k obsahu a kvalite zhotovených televíznych programov a spotov, ktoré sú odvysielané na

niektorej z televíznych staníc MAC TV, s. r. o. Spoločnosť vytvára napr. rezervu na pokuty Rade pre vysielanie a retransmisiu, pričom pokuta je mnoho razy udelená za skrytú reklamu, obscénne vyjadrovanie alebo iné nevhodné scény v programoch, ktorých zhotoviteľom je Slovenská produkčná, a. s. Ďalším prípadom tvorby rezervy v MAC TV, s. r. o., ktorá je ovplyvnená kvalitou zhotovených televíznych programov, je rezerva na súdne spory s fyzickými osobami o porušení práva na ochranu osobnosti. Fyzické osoby podávajú žalobu na televízneho vysielateľa (MAC TV, s. r. o.) za nemajetkovú ujmu na osobnosti, avšak na počiatku sporu bola Slovenská produkčná, a. s., ktorá zhotovila televízny program alebo spot nerešpektujúc dostatočne právo na ochranu osobnosti upravené občianskym zákonníkom.

Účtovníctvo oboch spoločností je vedené z ich sídla na Brečtanovej 1 v Bratislave, čo má dopad aj na uplatňovanie podobných postupov pri účtovaní účtovných prípadov, vrátane vedenia analytickej evidencie k jednotlivým účtom. Slovenská produkčná, a. s. aj MAC TV, s. r. o. účtuje o všetkých rezervách počas účtovného obdobia na syntetickom účte 323 – Krátkodobé rezervy a k nemu vedeným analytickým účtom. Analytické účty rezerv s rovnakým vecným obsahom majú v oboch spoločnostiach rovnaké číselné aj slovné označenie, napr. účet 323140 – Krátkodobé rezervy – súdne spory. Ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka posudzujú spoločnosti zostatkovú dobu vysporiadania jednotlivých vytvorených rezerv a podľa nej ich prezentujú v účtovnej závierke ako dlhodobé rezervy, resp. krátkodobé rezervy. Rezervy s rovnakým vecným obsahom sú v zásade v oboch spoločnostiach rozčlenené z časového hľadiska totožne. Výnimkou sú rezervy na súdne spory, ktoré Slovenská produkčná, a. s. vykazuje ako krátkodobé rezervy, pričom MAC TV, s. r. o. vykazuje rezervy na súdne spory ako dlhodobé rezervy, čo viac zodpovedá skutočnej dĺžke trvania súdneho konania a jeho vysporiadania.

V Slovenská produkčná, a. s. aj v MAC TV, s. r. o. bol zaznamenaný problém s nesprávnou klasifikáciou účtovného prípadu, kedy spoločnosti miesto účtovania o nevyfakturovanej dodávke účtovali o tvorbe rezervy. V oboch spoločnostiach bola táto nezrovnalosť identifikovaná v roku 2016 pri účtovaní tvorby rezervy na zostavenie výročnej správy za rok 2016, pričom suma za zostavenie bola v oboch prípadoch vopred dohodnutá, a teda spoločnosti mali účtovať o záväzku z nevyfakturovanej dodávky na účte 326 – Nevyfakturované dodávky, a takto záväzok aj vykázať v účtovnej závierke. Podobná nesprávnosť bola identifikovaná v MAC TV, s. r. o. aj v roku 2015, kedy miesto účtovania záväzku z nevyfakturovanej služby (poplatky SOZA) na účte 326 – Nevyfakturované

dodávky účtovala spoločnosť o tvorbe rezervy, hoci MAC TV, s. r. o. mala uzatvorenú zmluvu so SOZA o periodickej a fixnej fakturácii v sume 100 000 €. Tak v prípade nevyfakturovaných poplatkov od SOZA, ako aj v prípadoch nevyfakturovaného zostavenia výročnej správy, mohli spoločnosti v súlade s postupmi účtovania uplatniť aj účtovanie o časovom rozlíšení nákladov prostredníctvom účtu 383 – Výdavky budúcich období a následne záväzok vykázat v účtovnej závierke v rámci časového rozlíšenia.

Záver

Cieľom diplomovej práce bolo identifikovanie aspektov, ktoré ovplyvňujú proces tvorby, použitia a zrušenia rezerv v spoločnostiach Slovenská produkčná, a. s. a MAC TV, s. r. o. účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva vrátane kritického zhodnotenia ich prístupu k účtovaniu a vykazovaniu rezerv.

Slovenská produkčná, a. s. ani MAC TV, s. r. o. nemá vypracovaný vnútorný predpis pre účtovanie rezerv, a teda o tvorbe a zúčtovaní rezerv účtujú na báze zvyklostí a všeobecne platných účtovných zásad. Obe spoločnosti účtujú počas účtovného obdobia tvorbu a zúčtovanie rezerv prostredníctvom účtu 323 – Krátkodobé rezervy a k nemu vedeným analytickým účtom. Spoločnosti tak vo svojom bežnom účtovníctve nevyužívajú účty dlhodobých rezerv, účtová skupina 45, a teda aj tvorba rezervy s predpokladanou dobou vysporiadania presahujúcou 1 rok je účtovaná na účte krátkodobých rezerv. Tento postup nie je úplne v súlade s postupmi účtovania pre podnikateľov, na základe ktorých by mala účtovná jednotka pri účtovaní zohľadniť nielen vecné hľadisko účtovného prípadu, ale aj časové hľadisko, t. j. už pri zaúčtovaní rezervy rozlišovať dlhodobé rezervy od krátkodobých rezerv.

Slovenská produkčná, a. s. aj MAC TV, s. r. o. sa počas sledovaného obdobia dopustili niektorých nesprávností v oblasti účtovania rezerv, najmä v kontexte neopodstatneného účtovania o tvorbe rezervy na nevyfakturované služby, u ktorých bola známa suma fakturácie, t. j. mali byť klasifikované ako nevyfakturované dodávky. Pri oboch spoločnostiach tomu tak bolo pri rezerve na zostavenie výročnej správy za rok 2016 a u MAC TV, s. r. o. aj pri rezerve na nevyfakturované poplatky SOZA v roku 2015.

Príčinou týchto nesprávností môže byť aj absentujúci vnútorný predpis v oblasti účtovania rezerv, ktorý by jasne vymedzil situácie a podmienky, kedy má spoločnosť účtovať o rezervách a akým spôsobom majú byť rezervy ocenené (odhadnuté). Vhodnou súčasťou takto vytvoreného vnútorného predpisu by bola aj zadefinovaná nutnosť rozlišovať rezervy z časového hľadiska už pri ich prvotnom zaúčtovaní, t. j. využívať pri účtovaní aj účty z účtovej skupiny 45 a nadväzujúcej analytickej evidencie k syntetickým účtom.

Obe spoločnosti posudzujú k súvahovému dňu zostatkovú dobu vysporiadania jednotlivých druhov rezerv s konečným zostatkom na účte 323 – Krátkodobé rezervy, ktoré následne vykazujú v účtovnej závierke ako dlhodobé rezervy alebo krátkodobé rezervy.

V Slovenská produkčná, a. s. bolo identifikované, že vytvorenú rezervu na súdne spory klasifikuje a vykazuje v účtovnej závierke ako krátkodobú rezervu, s čím možno nesúhlasiť, najmä vzhľadom na dĺžku súdnych konaní v Slovenskej republike. Ďalšie nesprávnosti vo vykázaní rezerv v účtovnej závierke súviseli so skôr uvedenou neopodstatnenosťou tvorby rezervy na nevyfakturované služby, ktorá tak nemala byť ani vykázaná v účtovnej závierke medzi rezervami.

Pri ostatných rezervách, o ktorých Slovenská produkčná, a. s. a MAC TV, s. r. o. v sledovanom období účtovali a ich aj vykazovali v účtovnej závierke, možno v zásade tvrdiť, že spoločnosti postupovali v súlade s postupmi účtovania pre podnikateľov a ďalšími právnymi normami ovplyvňujúcimi tvorbu rezerv v účtovníctve. Je vhodné rovnako oceniť, že obe spoločnosti zohľadňujú v účtovníctve zásadu opatrnosti a majú snahu účtovne zachytiť možné riziká a straty už v čase ich vzniku a neprenášať ich do nasledujúcich účtovných období.

Zoznam použitej literatúry

Knižné publikácie

1. BAŠTINCOVÁ, Anna. *Účtovníctvo a dane právnických osôb*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2016. 260 s. ISBN 978-80-8168-398-5.
2. GÁŠPÁROVÁ, Eva. Povinnosti zamestnávateľa v oblasti mzdového účtovníctva pri uzatváraní roku 2016 a prechode na rok 2017. In. *Personálny a mzdový poradca podnikateľa*. Žilina: Poradca podnikateľa, 2017, č. 2, 12-31. ISSN 1335-1508.
3. KAREŠ, Ladislav. *Audítorské postupy*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2014. 144 s. 978-80-8168-061-8.
4. KOLEKTÍV AUTOROV. *Vybrané kapitoly z účtovníctva podnikateľských subjektov II*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2012. 150 s. ISBN 978-80-225-3528-1.
5. KOVANICOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví : Světový koncept IFRS/IAS*. 5. vyd. Praha : Bova Polygon, 2005. s. 544. ISBN 80-7273-129-7.
6. PELÁK, Jiří. *Účetnictví v příkladech : repetitorium k základům účetnictví*. Praha : Oeconomica, 2007. 190 s. ISBN 978-80-245-1190-0.
7. SAPARA, Ján. *Povinné vnútropodnikové smernice v oblasti účtovníctva a daní*. Žilina : SAPEX-TAX-AUDIT, 2005. 140 s. ISBN 80-969283-1-7.
8. SKLENKA, Miloš a kol. *Účtovníctvo podnikateľských subjektov II*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2016. 314 s. ISBN 978-80-8168-489-0.
9. ŠLOSÁROVÁ, Anna. *Analýza účtovnej závierky : doplňujúci učebný text*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2016. 136 s. ISBN 978-80-225-4222-7.

Elektronické dokumenty

10. HADRABOVÁ, Dagmar. REZERVY – 2. část. [online]. Praha : Fučík & partneři, 9. 11. 2015. [cit. 2017-11-26]. Dostupné na: <http://www.fucik.cz/publikace/rezervy-2-cast/>
11. CHUCHÚTOVÁ, Katarína. Rezervy. [online]. Bratislava : EPRAVO Group, 21. 8. 2013. [cit. 2017-11-21]. Dostupné na: <https://www.epravo.sk/top/clanky/rezervy-639.html>

12. KOLLÁROVÁ, Zuzana. Opatrná firma tvorí rezervy. A takto optimalizuje daň. [online]. Bratislava : News and Media Holding, 4. 2. 2014. [cit. 2017-11-22]. ISSN 1336-2674. Dostupné na: <https://www.etrend.sk/podnikanie/opatrna-firma-tvori-rezervy-a-takto-optimalizuje-dan.html>

Právne predpisy

13. Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov.
14. Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov.
15. Zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisiu v znení neskorších predpisov.
16. Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov.
17. Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.
18. Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.
19. Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.
20. Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení v znení neskorších predpisov.
21. Zákon č. 516/2008 Z. z. o Audiovizuálnom fonde v znení neskorších predpisov.
22. Zákon č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon v znení neskorších predpisov.
23. Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 23054/2002-92 zo 16. decembra 2002, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v znení neskorších predpisov.
24. Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 4455/2003-92 z 31. marca 2003, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v znení neskorších predpisov.
25. Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. MF/15464/2013-74 z 11. decembra 2013, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov

určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre mikro účtovné jednotky v znení neskorších predpisov.

26. Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. MF/23377/2014-74 z 3. decembra 2014, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o individuálnej účtovnej závierke a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre veľké účtovné jednotky a subjekty verejného záujmu v znení neskorších predpisov.
27. Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. MF/23378/2014-74 z 3. decembra 2014, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o individuálnej účtovnej závierke a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre malé účtovné jednotky v znení neskorších predpisov.
28. ISA 540 : 2015 : Audit účtovných odhadov vrátane účtovných odhadov reálnej hodnoty a súvisiace zverejnenia.

Iné zdroje

29. Účtovná dokumentácia MAC TV, s. r. o. za rok 2015 a rok 2016.
30. Účtovná dokumentácia Slovenská produkčná, a. s. za rok 2015 a rok 2016.

Prílohy

Príloha 1 – Výpočet tvorby rezervy na mzdy za nevyčerpanú dovolenku vrátane poistného v Slovenská produkčná, a. s. v roku 2016

Príloha 2 – Prezentácia rezerv v poznámkach účtovnej závierky Slovenská produkčná, a. s. za roky 2015 a 2016

Príloha 3 – Vyúčtovanie príspevku do Audiovizuálneho fondu za rok 2015

Príloha 4 – Prezentácia rezerv v poznámkach účtovnej závierky MAC TV, s. r. o. za roky 2015 a 2016